अध्यापकमित्रम्

केरलापाठावलिः

संस्कृतम्

तृतीया कक्ष्या

अक्कादमिक-विद्यालयानां कृते

TEACHER TEXT BOOK

KERALA READER

SANSKRIT

Standard – III

FOR ACADAMIC SCHOOLS

SCERT DRAFT

Government of Kerala
Department of General Education
State Council of Educational Research and Training (SCERT), Kerala 2024

वार्षिकासूत्रणम् ।

सत्रं	मासः	पाठाः	कालांशाः	प्रवर्त्तनानि
पादवार्षिकमूल्यनिर्णयः	जूण्	घोषयात्रा।	१३	आलापनम्। चित्रं दृष्ट्वा तालकथनम्। उच्चैः वाचनम्। यथोचितयोजनम्।क्रियापदकथनम्। वाक्यलेखनम्। अक्षरलेखनम्।चित्रपुस्तकनिर्माणम्। वर्णलेपनम्।
	जूलै	बालोत्सवः।	१२	स्फोरकपत्राणां पठनम्। स्फोरकपत्राणां पूरणम्।पदनिर्माणम्। आशंसावाक्यकथनम्। वाक्यपूरणम्। अक्षरलेखनम्। यथोचितयोजनम्।प्रादेशिकोत्सवनामानां समाहरणम्। चित्रपुस्तकनिर्माणम्।
	आगस्ट्	तित्तित्तारा तेय्।	१२	अक्षरलेखनम्। सचित्रपुस्तकम्। यानानां नामकथनम्। पत्रनौकानिर्माणम्।उच्चैः वाचनम्। वर्णलेपनम्। गानालापनम्।
अर्धवार्षिकमूल्यनिर्णयः	सेप्तम्बर्	सागरतीरम्।	८	उच्चैः वाचनम्। सूचकानाम् अवगमनम्। क्रियापदलेखनम्।
	ओक्टोबर्	सागरतीरम्। एकीभूय गच्छामः।	१२	गणनापरिचयः। वाताटानां गणना। पदपूरणम्। अक्षरलेखनम्। सचित्रपुस्तकम्। सतालापनम्। नामकथनम्।
	नवम्बर्	एकीभूय गच्छामः। स्नेहस्पर्शः।	१३	वर्णलेपनम्। जीविनां नामकथनम्। अक्षरलेखनम्। गीतालापनम्। मृगाणां शब्दानुकरणम्। अभिनयः।
	दिसम्बर्	स्नेहस्पर्शः।	८	पदनिर्माणम्। यथोचितयोजनम्। प्रश्नवाचकशब्दलेखनम्। अक्षरलेखनम्।
वार्षिकमूल्यनिर्णयः	जनुवरि	अहम् आम्रः।	१२	स्वपरिचायनम् । सस्वरवाचनम् । चर्चा । चित्रसम्पुटनिर्माणम्। आप्तवाक्यवाचनम् । नूतनपदवाचनम्। वर्णलेपनम्।
	फेब्रुवरि	आयातु शीघ्रम्।	१२	नामकथनम्। संख्याकथनम् । चर्चा ।
	मार्च्	आयातु शीघ्रम्। अनुवर्त्तनम्।	८	वर्णलेपनम्। अक्षरलेखनम् ।

SCERT DRAFT

एककम्- १

तालं मेलम्।

कलाः आनन्ददायकाः भवन्ति। तेषु वाद्यकला वैशिष्ट्या एव। वाद्योपकरणानां तालं मेलं च सर्वे इच्छन्ति। 'तालं मेलम्' इत्यस्मिन् एकके तालबोधम् अवगन्तुम् घोषयात्रा नामिका बालकविता दत्तमस्ति। उत्सवेषु तथा आघोषेषु च उपयुज्यमानानां वाद्योपकरणानां परिचायनमपि अस्मिन् पाठे भवति।

विद्यालये दिनाचरणानां समयेऽपि घोषयात्राः भवन्ति। संस्कृतदिने प्रवृत्तमानस्य घोषयात्रा-याः सज्जतां प्रतिपादयितुं एकं संभाषणम् बालोत्सवः नाम द्वितीयः पाठे भवति। तत्र पदकं धृतवतां छात्राणां चित्रम् दत्तमस्ति। तेन चित्रेण संस्कृतदिने पदकधारणस्य आवश्यकतां द्योतयति। तत्र पद-कनिर्माणप्रवर्तनमपि दत्तमस्ति। तद् उत्साहेन कक्ष्यायां करोति चेत् छात्राः अपि स्वयमेव पदकनिर्मा-णं कुर्वन्ति। श्रावणपूर्णिमा संस्कृतदिनम् इति कथनावसरे श्रावणपूर्णिमायाः प्राधान्यम् अधिकृत्य छात्रान् बोधयितुं शक्यते।

तथा एस्.सि.इ.आर्.टि. संस्थायाः ‘संस्कृतमाधुरी’ पुस्तकानि ‘मधुवाणी’ आप्लिकेषन् च उपयुज्य कक्ष्याचालनं सृष्टु करणीयम्। अस्मिन् पुस्तके क्रीडाः अधिकप्रवर्तनानि च दत्तानि सन्ति। तानि अपि कक्ष्यायां यथायोग्यम् अवतारयतु। तेन छात्राणाम् उत्साहवर्धनम् स्यात्।

SCERT DRAFT

पाठः- १

घोषयात्रा।

आशयः	कला।
उपाशयः	वाद्योपकरणानि।
व्यवहाररूपम्	बालकविता।
उद्देश्यानि/लक्ष्याणि	जीवने कलायाः स्वाधीनम् अवगच्छति। केरलेषु सामान्यतः प्रयुक्तानां वाद्योपकरणानां वैविध्यं परिचिनोति।
मूल्यम्/मनोभावः	वाद्योपकरणेषु तथा कलासु च तात्पर्यं वर्धयति। सर्वत्र कलाकाराः आदरणीयाः इति बोधयति। तालप्रयोगे तात्पर्यं वर्धयति।
पठनलक्ष्याणि	बालकवितां सतालम् आलपति। कवितायाः आशयं वदति लिखति च। नूतनपदानि वदति। क्रियापदानि वदति लिखति च। लघुवाक्यानि वदति लिखति च।
पठनक्षमता	अक्षरं लिखति। तालास्वादनम्।
कालांशः	१३

SCERT DRAFT

पाठस्य आमुखम् अस्यां बालकवितायां एकां घोषयात्रां चित्रीकरोति। तथा विविधानां वाद्योप करणानां तेषां शब्दानां च परिचायनं करोति। तालपरिचायनेन सह जीवनं सर्वत्र तालमयम् इति प्रत्यभिजानाति। कलाः आस्वादनीयाः। कलाद्वारा मानसिकोल्लासं भविष्यति इति समर्थयति।

प्रवेशकप्रवर्तनम् प्रथमं सचित्रं दीपोः मीनोः च परिचायनं करोति। तयोः संभाषणम् अपि कक्ष्यायां पठति। अनन्तरं डिण्डिमशब्दं श्रावयति। अधोदत्तान् प्रश्नान् पृच्छति।

१. अयं शब्दः कस्य वाद्योपकरणस्य?

२. एतत् वाद्योपकरणं पश्यति किम् ?

३. युष्माकं देशे अतीतघोषयात्रायाम् एतत् दृष्टवन्तः किम्?

घोषयात्रायाः चित्रं अध्यापिका प्रदर्शयति। चित्रे किम् किम् अस्ति इति पृच्छति। वाद्योपकरणानां शब्दं कथमिति छात्रान् पृष्ट्वा कवितां सतालम् आलपति।

पाठापग्रथनम्

घोषयात्रायाः वर्णनेन सह विविधवाद्योपकरणानां नामानि तथा तालानि च अवगच्छन्ति। तद्वारा छात्राः जीवनतालं अवगच्छन्ति।

कवितेयं तालबोधं प्रकटयति। प्रकृतेरपि तालमस्ति। प्रकृतेः तालं नद्यां, सागरे, कानने च सर्वत्र श्रोतुं शक्यते। अस्माकं शरीरे हृदयस्य तथा श्वासोच्छ्वासस्य तालमस्ति। हृदयतालं, श्वासतालं च जीवनतालं भवति। तत् जीवनतालं सम्यक् जानातु इत्येव अस्य कवितायाः विशिष्टाशयः।

चित्राणाम् विशदीकरणम्।

पाठपुस्तकस्य दशमपुटे कस्यचन घोषयात्रायाः चित्रं द्रष्टुं शक्नुमः। चित्रे वाद्यकलाकाराः वाद्यानि वादयन्ति छात्राः नृत्यन्ति च।

SCERT DRAFT

पठनप्रवर्तनानि।

प्रवर्तनम्- 1 (कवितालापनम्।)

पठनलक्ष्याणि - बालकवितां सतालम् आलपति।

अध्यापकः ऐ.सि.टि द्वारा बालकवितां श्रावयति। अनन्तरं आदर्शवाचनं करोति। छात्राः एकैकशः तथा संघशः च कविताम् आलपन्ति।

मूल्यनिर्णयसूचकानि - अर्थावबोधः। तालबोधः। अक्षरस्फुटता।

प्रवर्तनम्- 2 (आशयकथनम्।)

पठनलक्ष्याणि - कवितायाः आशयं वदति।

अध्यापिका ऐ.सि.टि द्वारा घोषयात्रायाः वीडियो प्रदर्श्य वाद्योपकरणानां शब्दान् श्रावयति। अनन्तरं कवितायाः आशयं किमिति छात्रान् पृच्छति। छात्राः मातृभाषायां कवितायाः आशयं वदति।

मूल्यनिर्णयसूचकानि - अर्थावबोधः। अक्षरस्फुटता। आशयग्रहणम्।

प्रवर्तनम्- 3 (चित्रं दृष्ट्वा तालकथनम्।)

पठनलक्ष्याणि - कवितायाः आशयं वदति।

पाठपुस्तकस्थं चित्रं प्रदर्श्य (पुट संख्या- 12) अध्यापिका एकैकं तालम् उच्चैः वदति वाचयति च। तेन प्रकृत्यां सर्वं तालमयमिति बोधं जनयति। (प्रकृतिः तालमयी। तत् तालानुसृत्यैव जीवनं सुन्दरं भवति। मनःशान्तिः च प्रकृतिनीरीक्षणेन प्राप्नोति। निरीक्षणकौशलं वर्धते।)

मूल्यनिर्णयसूचकानि - अर्थावबोधः। अक्षरस्फुटता। निरीक्षणकुशलता।

प्रवर्तनम्- 4 (उच्चैः वाचनम्।)

पठनलक्ष्याणि - नूतनपदानि वदति।

विविधानां वाद्योपकरणानां नामानि चित्रैः सह छात्राः अवगच्छन्ति। उच्चैः वाचयन्ति। (लोके विविधानि वाद्योपकरणानि सन्ति। तेषां नामपरिचायनं तात्पर्यवर्धनम् च।)

SCERT DRAFT

मूल्यनिर्णयसूचकानि - अर्थावबोधः। अक्षरस्फुटता। वाचनकौशलम् ।

प्रवर्तनम्- 5 (यथोचितयोजनम्।)

पठनलक्ष्याणि - तालावबोधः।

वाद्योपकरणानां शब्दान् ICT साहाय्येन छात्राणां कृते श्रावयित्वा एकैकानां वाद्योपकरणानां शब्दान् अवगम्य छात्राः यथोचितं योजयन्ति। (**एवं वाद्योपकरणानां वादनम् एका कला भवति इति अवगम्य** तेन जीवनोपाधिम् प्राप्तुं शक्यते इति बोधं जनयति।)

मूल्यनिर्णयसूचकानि - अर्थावबोधः। अक्षरज्ञानम्। निरीक्षणकौशलम्।

प्रवर्तनम्- 6 (क्रियापदकथनम्।)

पठनलक्ष्याणि - क्रियापदानि वदति।

चित्रसाहाय्येन क्रियापदानां लट् बहुवचनरूपाणि परिचिनोति वदति च।

मूल्यनिर्णयसूचकानि - अर्थावबोधः। अक्षरस्फुटता। वाचनकौशलम् ।

प्रवर्तनम्- 7 (वाक्यलेखनम्।)

पठनलक्ष्याणि -वाक्यं लिखति।

बिन्दून् योजयित्वा नामपदं तथा क्रियापदं च संयोज्य वाक्यनिर्माणाय छात्रान् प्रेरयति। लेखनाय च प्रेरणां करोति।

मूल्यनिर्णयसूचकानि - अर्थावबोधः। अक्षरज्ञानम्। लेखनसामर्थ्यम् ।

प्रवर्तनम्- 8 (अक्षरलेखनम्।)

पठनलक्ष्याणि - अक्षरं लिखति।

बिन्दून् योजयित्वा 'ड' इति अक्षरं छात्राः लिखन्ति। तेन अक्षरलेखनसामर्थ्यं वर्धयन्ति। लेखनाय मधुवाणी च उपयोक्तव्या।

मूल्यनिर्णयसूचकानि - अक्षरज्ञानम्। लेखनसामर्थ्यम्। क्रमबद्धता।

SCERT DRAFT

प्रवर्तनम्- 9 (चित्रपुस्तकनिर्माणम्।)

पठनलक्ष्याणि - चित्रपुस्तकनिर्माणम्।

वाद्योपकरणानां चित्राणि सञ्चित्य एकस्मिन् पुस्तके योजयित्वा तस्य अधः नामानि च विलिख्य चित्रपुस्तकं निर्मातुं छात्रान् प्रेरयति। चित्रपुस्तकमिदं संरक्षणीयम्।

मूल्यनिर्णयसूचकानि - निरीक्षणकौशलम् । लेखनसामर्थ्यम् ।

प्रवर्तनम्- 10 (वर्णलेपनम्।)

पठनलक्ष्याणि - वर्णज्ञानम्।

चित्रम् उचितवर्णैः लेपयितुं छात्रान् प्रेरयति।

मूल्यनिर्णयसूचकानि - आशयग्रहणम्। वर्णविन्यासः। वर्णसंकलनम् ।

प्रवर्तनम्- 11 (वाद्योपकरणानां शब्दानुकरणम्।)

पठनलक्ष्याणि -शब्दानुकरणम्।

वीडियो प्रदर्श्य अध्यापिका एकैकस्य वाद्योपकरणस्य शब्दं श्रावयति। अनन्तरं सा वाद्योपकरणशब्दस्य अनुकरणं कर्तुं छात्रानपि प्रेरयति।

मूल्यनिर्णयसूचकानि - अनुकरणसामर्थ्यम्, शब्दविवेचनम्

अग्रिमपाठसंयोजकं प्रवर्तनम्

अध्यापिका पाठपुस्तकस्थं वर्णलेपनस्य चित्रं प्रदर्श्य तत्रस्थाः छात्राः कुत्र गच्छन्ति इति पृच्छति। "छात्राः विद्यालयं गच्छन्ति" इति छात्राः उत्तरयन्ति। तद्वारा अध्यापिका विद्यालयं पश्यामः इति उक्त्वा द्वितीयपाठं प्रति छात्रान् नयति।

अनुबन्धः

सुप्रसिद्धवाद्यकलाकाराणां नामानि तेषां चित्राणि च सञ्चित्य कक्ष्यायां प्रदर्शयतु। वाद्यकलाकारस्य साक्षात्कार (Interview) वीडियो प्रदर्शयतु। केरलकलामण्डलस्य वा अवतरणम्। तत्र विद्यमानानां वाद्यकलाकारणां परिचायनं च करणीयम्।

SCERT DRAFT

ഡിംഡിമകാംസ്യമർദ്ദള - ക്രീഡാ

കുട്ടികളെ വട്ടത്തിൽ നിർത്തുക. ഒരു കുട്ടി വട്ടത്തിനകത്ത് കുട്ടികളുടെ അടുത്തു കൂടെ ഒരു കുട്ടി ഡിംഡിമകാംസ്യമർദ്ദള - എന്ന് പറഞ്ഞ് അകത്ത് ചുറ്റുന്നു. ചുറ്റുന്ന കുട്ടി തനിക്ക് ഇഷ്ടമുള്ള കുട്ടിയുടെ അടുത്ത് ചെന്ന് ഡിംഡിമഃ എന്ന് ഉറക്കെ പറഞ്ഞാൽ ആ കുട്ടി ഡിംഡിംഡിം എന്ന് ആംഗ്യസഹിതം കൊട്ടി കൊട്ടി ശബ്ദമുണ്ടാക്കണം. ഇതുപോലെ കാംസ്യ താലഃ , മർദ്ദളഃ ഇവയും മാറി മാറി പറയുകയും കാണിക്കുകയും ചെയ്യാം. തെറ്റി ക്കാണിക്കുന്നവർ നടുവിലേക്കിറങ്ങുകയും അയാളുടെ സ്ഥാനത്തേക്ക് നടക്കുണ്ടായിരു ന്നയാൾ കയറി നിൽക്കുകയും ചെയ്യുക. കളി വീണ്ടും ആരംഭിക്കുക.

क्रियापदानि

वदन्ति	आलपन्ति	सिञ्चन्ति	उत्तिष्ठन्ति	स्थापयन्ति	मीवन्ति
स्फुरन्ति	रचयन्ति	पतन्ति	क्षिपन्ति	लेपयन्ति	पृच्छन्ति
स्पृशन्ति	फलन्ति	धावन्ति	उद्घाटयन्ति	कुर्वन्ति	तिष्ठन्ति
चलन्ति	पठन्ति	लिखन्ति	स्वीकुर्वन्ति	प्रक्षालयन्ति	हसन्ति
पिबन्ति	पश्यन्ति	गच्छन्ति	पचन्ति	गायन्ति	कूजन्ति
खादन्ति	गायन्ति	उपविशन्ति	भजन्ति	अवलोकयन्ति	रुदन्ति

✡ ✡ ✡ ✡ ✡

SCERT DRAFT

पाठः- २

बालोत्सवः।

आशयः	कला।
उपाशयः	उत्सवः।
व्यवहाररूपम्	संभाषणम्।
उद्देश्यानि/लक्ष्याणि	संस्कृतदिनाचरणे तात्पर्यं वर्धयति। दिनाचरणानां प्राधान्यम् अवगच्छन्ति। पदकनिर्माणं परिचिनोति।
मूल्यम् / मनोभावः	संस्कृतभाषां प्रति तात्पर्यं वर्धयति। संस्कृतभाषाप्रचारणस्य आवश्यकताम् अवगच्छति।
पठनलक्ष्याणि	संभाषणं करोति। आचारोपचारशब्दान् वदति। उत्सवानां नामानि वदति। लोट् लकारस्य प्रयोगम् अवगच्छति। अक्षरं लिखति। वाक्यनिर्माणं परिचिनोति।

SCERT DRAFT

पठनक्षमता भाषणसामर्थ्यम्।

कालांशः १२

पाठस्य आमुखम् अनेन संभाषणेन छात्रेषु संस्कृतभाषाप्रयोगे तात्पर्यं वर्धते। संस्कृतप्रचारणार्थं किं किं करणीयम् इति अवगच्छन्ति। संस्कृतदिनं कथम् आघुष्यते इति छात्राः अवगच्छन्ति।

प्रवेशकप्रवर्तनम् अध्यापिका संभाषणेन साकं श्रावणपूर्णिमायाः प्राधान्यं कक्ष्यायां वदति। संस्कृतदिनं कथं विद्यालये आघुष्यते इति पृष्ट्वा 'बालोत्सवः' इति पाठं प्रविशति। चित्रं प्रदर्श्य कक्ष्यायां पाठभागस्थं संभाषणं साभिनयम् अवतारयति।

पाठापग्रथनम्

बालाः सर्वे उत्साहपूर्वं कार्याणि कर्तुम् इच्छन्ति। तेषाम् उत्साहवर्धनार्थं तथा सहकरणमूल्यानां वर्धनाय च विद्यालयेषु विविधानि दिनाचरणानि आघोषयन्ति। पठनम् उत्साहेन भवति चेत् तत् सर्वदा मनसि स्थास्यति। तदर्थं सहायकं भवति दिनाचरणानि तथा उत्सवाः च। अस्मिन् पाठे संभाषणेन सह संस्कृतदिनाघोषः कथमिति जानाति। मुद्रावाक्यानि च अवगच्छति। संभाषणवेलायां आचारोपचारशब्दानां प्रयोगः कुत्र कुत्र करोति इति प्रकटयति। तेन छात्राणां मनसि संभाषणस्य संस्कृतिः जायते।

अत्र संस्कृतदिनाचरणस्य स्वरूपं प्रकटयति। येन संस्कृतदिनाचरणं किम् इतिछात्राः अवगच्छन्ति । छात्राः तस्मिन् दिने स्वयमेव पदकनिर्माणं कृत्वा आगच्छति। तथा स्फोरकपत्राणि सज्जीकुर्वन्ति च। अनेन तेषां मनसि भाषायाः स्वाधीनं वर्धते। घोषयात्रायां ते उत्साहेन संस्कृतपदानि वदन्ति। एवं अग्रिमवर्षे संस्कृतदिनाचरणाय ते एव अग्रेसराः भविष्यन्ति। अनेन सह अध्यापिका संस्कृतदिनस्य तथा संस्कृतस्य च प्राधान्यं बोधयति चेत् ते बालाः संस्कृतपठने तत्पराः भवेयुः।

SCERT DRAFT

चित्राणाम् विशदीकरणम्

छात्राणां चित्रम्। -संस्कृतदिने छात्राः सर्वे पदकं धारयन्ति इति बोधयति।

कक्ष्यायाः चित्रम्। -संस्कृतदिने श्यामफलके दिनस्य प्राधान्यं लेखनीयम्। तथा कक्ष्या च अलङ्करणीयेति बोधयति।

घोषयात्रायाः चित्रम् -श्रावणपूर्णिमा संस्कृतदिनं भवति इति बोधयित्वा विद्यालये घोषयात्रा सञ्चालनीया इति अवगच्छति।

पठनप्रवर्तनानि

प्रवर्तनम्- 1 (स्फोरकपत्राणां पठनम्।)

पठनलक्ष्याणि - मुद्रागीतपठनम्।

वदतु संस्कृतम्, पठतु संस्कृतम् इत्यादि स्फोरकपत्राणि अध्यापिका प्रदर्शयति पाठयति च ।

मूल्यनिर्णयसूचकानि - अर्थावबोधः। अक्षरज्ञानम्। लेखनसामर्थ्यम्।

प्रवर्तनम्- 2 (स्फोरकपत्राणां पूरणम्।)

पठनलक्ष्याणि - वाक्यलेखन सामर्थ्यवर्धनम्।

बिन्दून् योजयित्वा स्फोरकपत्राणां पूरणाय अध्यापिका छात्रान् पाठयति। स्फोरकपत्रनिर्माणाय च छात्रान् प्रेरयति।

मूल्यनिर्णयसूचकानि - अर्थावबोधः। अक्षरज्ञानम्। लेखनसामर्थ्यम्।

प्रवर्तनम्- 3 (पदकनिर्माणम्।)

पठनलक्ष्याणि - पदकनिर्माणं परिचिनोति।

पदकनिर्माणस्य वीडियो प्रदर्श्य पदकनिर्माणाय छात्रान् प्रेरयति। कक्ष्यायाम् अध्यापिका छात्राणां पुरतः स्थित्वा स्वयमेव पदकं निर्माति।

मूल्यनिर्णयसूचकानि - निर्माणकौशलम् । अर्थावबोधः। अक्षरज्ञानम्। लेखनसामर्थ्यम् ।

प्रवर्तनम्- 4 (आशंसावाक्यकथनम्।)

पठनलक्ष्याणि - आचारोपचारशब्दान् वदति।

चित्रं तथा PPT च प्रदर्श्य आचारोपचारशब्दान् बोधयति। छात्राः कक्ष्यायां प्रत्येकं प्रत्येकम् सन्दर्भानुसारं वाक्यानि कथयन्ति ।

मूल्यनिर्णयसूचकानि - अर्थावबोधः। अक्षरस्फुटता। वाचनकौशलम्।

SCERT DRAFT

प्रवर्तनम्- 5 (वाक्यपूरणम्।)

पठनलक्ष्याणि - वाक्यनिर्माणं परिचिनोति।

पुस्तकस्थोदाहरणद्वारा 'कदा' इति प्रश्नवाचकस्य उपस्थापनं कृत्वा सोदहारणं वाक्यपूरणाय छात्रान् प्रेरयन्ति।

मूल्यनिर्णयसूचकानि - अर्थावबोधः। अक्षरज्ञानम्। लेखनसामर्थ्यम् ।

प्रवर्तनम्- 6 (अक्षरलेखनम्।)

पठनलक्ष्याणि - अक्षरं लिखति।

बिन्दून् योजयित्वा 'स' इति अक्षरं छात्राः लिखन्ति। तेन अक्षरलेखनसामर्थ्यं वर्धते।
मूल्यनिर्णयसूचकानि - अक्षरज्ञानम्। लेखनसामर्थ्यम्। क्रमबद्धता।

प्रवर्तनम्- 7 (यथोचित योजनम्।)

पठनलक्ष्याणि - उत्सवानां नामानि वदति।

अस्माकं देशे उत्सवानाम् अतीव प्राधान्यम् अस्ति इति उक्त्वा भारतस्य प्राधानदेशीयोत्सवानां नामानि PPT द्वारा प्रदर्शयति। तेषां प्राधान्यमपि विशदीकरोति। अनन्तरं पुस्तकस्थानि चित्राणि प्रदर्श्य उत्सवानां नामानि कथयितुं छात्रान् प्रेरयति। तेन पाठपुस्तकस्थचित्रैः सह उत्सवनामानां यथोचितयोजनं च कारयति।

मूल्यनिर्णयसूचकानि - अर्थावबोधः। अक्षरज्ञानम्।निरीक्षणकौशलम् ।

प्रवर्तनम्- 8 (प्रादेशिकोत्सवनामानां समाहरणम्।)

पठनलक्ष्याणि - उत्सवानां नामानि लिखति।

अस्माकं प्रदेशे के के उत्सवाः सन्ति इति पृष्ट्वा प्रादेशिकोत्सवानां नामानि वदन्ति।
मूल्यनिर्णयसूचकानि - आशयग्रहणम्। निरीक्षणकौशलम्। लेखनसामर्थ्यम्।

प्रवर्तनम्- 9 (चित्रपुस्तकनिर्माणम्)

पठनलक्ष्याणि - चित्रपुस्तकनिर्माणम्।

SCERT DRAFT

उत्सवानां चित्राणि सञ्चित्य सचित्रपुस्तके योजयित्वा तस्य अधः नामानि च विलिख्य सम्पुटनिर्माणार्थं छात्रान् प्रेरयति।

मूल्यनिर्णयसूचकानि - आशयग्रहणम् । निरीक्षणकौशलम् । लेखनसामर्थ्यम् ।

अग्रिमपाठसंयोजकं प्रवर्तनम् ।

प्रादेशिकोत्सवानां विवरणसमये जलोत्सवः इति पदं स्वीकृत्य जलोत्सवः किम् इति पृच्छति। तेन नौकाकेलीं ज्ञापयति। तर्हि नौका कुत्र वर्तते इति पृच्छति। नौका जलाशये भवति इति ज्ञापयति। जलयात्रायै नौका उपयुज्यते। स्थले किम्? गगने किम्? इति पृष्ट्वा "यात्रा" नाम एककं प्रविशति।

अनुबन्धः

संस्कृतदिनस्य विवरणम्।

भारते संस्कृतानुरागिणां मुख्यदिवसो भवति श्रावणमासे पूर्णिमा तिथिः। पञ्चदशकं यावत् दिनमिदं संस्कृतदिवसत्वेन आचर्यते। 1969 तमे वर्षे एं. सी. चग्ला वर्यः यदा केन्द्रीय शिक्षामन्त्री आसीत् तदा एव संस्कृतदिनमायोजयितुं निर्णयो जातः। तदा प्रभृत्येव आकाशवाण्यां संस्कृतवार्ता-प्रसारणमपि समारब्धम्। अटल् बिहारी वाजपेयी वर्यः प्रधानमन्त्रीपदव्यां स्थित्वा 2000-2001 वर्षः संस्कृतवर्षत्वेन आचरितः। तदा प्रभृति प्रतिवर्षं संस्कृतवाराचरणमेव इदानीं संपत्स्यते। संस्कृतदिनस्य पूर्वं दिनत्रयं पश्चाच्च दिनत्रयं समायोज्य संस्कृतवारम् आचर्यते।

"संस्कृतं राष्ट्रीयैक्याय" इति मुद्रावाक्यम् उद्घोषयन्नेव संस्कृतदिनमाचर्यते। अस्याः अमृतभाषायाः प्राधान्यं प्रसक्तिं च सामान्यजनेभ्यो अवबोधयितुं तथा संस्कृतपठनद्वारा पौराणिकम् आधुनिकं च विज्ञानं संयोजयितुमेव एतादृशं दिनाचरणम् कल्पितमस्ति। व्यवहारभाषात्वेन संस्कृतं प्रतिष्ठितुं यत्नं कृतवन्तः बहवः विद्वांसः सन्ति। संस्कृतभाषा तथा तस्यामन्तर्लीनां संस्कृतिं विपुलां संपदं च मानवजीवनस्य विभिन्नां मेखलां स्पृशन्ति। वेदेषु वेदाङ्गेषु इतिहासपुराणादिषु दर्शनेषु उपनिषत्सु च सूचितानां विज्ञानानां प्रचारणम् आधुनिककाले अवश्यंभावि। अतः संस्कृतदिनाचरणं केवलं आचरणाय न भवतु, संस्कृतप्रचारायैव भवतु।

संस्कृतदिनप्रतिज्ञा।

संस्कृतं मम जीववाणी। तस्याः समृद्धायां नानाविधायां पूर्विकसम्पत्तौ अभिमानी भवामि। संस्कृतपठनं मम विनय-आत्मगौरव-सदाचार-सामूह्यबोधादीनां सद्गुणानां विकासाय प्रभावयति। वसुधैवकुटुम्बकं, सत्यमेव जयते, सर्वे भवन्तु सुखिनः, इत्यादिभिः आप्तवचनैः राष्ट्रस्य अखण्डताम् ऐक्यं च संस्कृतभाषायां सुरक्षितमिति विवेचयामि। अहं जाति-वर्ग-स्त्री-पुरुषभेदबुद्धिं विना संस्कृतभाषापठने तथा प्रचारणे च सदा सर्वथा प्रयत्नं करोमि। स्नेहमयी माता स्वपुत्रानिव अन्यभाषा अपि आदरिष्ये। जयतु संस्कृतम्। जयतु भारतम्।

SCERT DRAFT

पाठानुबन्धक्रीडा

സന്ദേശപ്രേക്ഷണം

കുട്ടികൾ രണ്ടുസംഘങ്ങളായി തിരിഞ്ഞ് വരിയായോ വൃത്തത്തിലോ ഇരിക്കുന്നു. ഒരു ഗ്രൂപ്പിലെ കുട്ടിയെ വിളിച്ച് അധ്യാപകൻ ചെറിയൊരു സംസ്കൃതവാക്യം ചെവിയിൽ പറഞ്ഞു കൊടുക്കുന്നു. രണ്ടാമത്തെ ടീമിലെ കുട്ടികൾ ഒന്നാമത്തെ ടീമിലെ ഈ കുട്ടിയുടെയും മറ്റു കുട്ടികളുടെയും ഇടയിൽ നിൽക്കുന്നു. എന്നിട്ട് അവിടെനിന്ന് ഉറക്കെ 'പഠതു സംസ്കൃതം വദതു സംസ്കൃതം ലിഖതു സംസ്കൃതം' എന്ന് ഉച്ചത്തിൽ പറഞ്ഞ് ബഹളം ഉണ്ടാക്കുന്നു.

ഈ അവസരത്തിൽ അധ്യാപകൻ പറഞ്ഞുകൊടുത്ത സംസ്കൃതവാക്യം ഉറക്കെപറയുന്നു. അപ്പുറത്ത് നിൽക്കുന്ന കുട്ടിയുടെ ഗ്രൂപ്പിലെ കുട്ടികൾ അത് മനസിലാക്കിപ്പറയുന്നു. ശരിയുത്തരം പറഞ്ഞാൽ ഒരു പോയിന്റ്. ഒരു ഗ്രൂപ്പിന് ശരിയുത്തരം പറയാൻ മൂന്ന് അവസരം നൽകാവുന്നതാണ്. അതിനുശേഷം അടുത്ത ഗ്രൂപ്പ് എന്ന രീതിയിൽ കളി പുനരാരംഭിക്കുന്നു.

SCERT DRAFT

आदर्शवाक्यानि।

मम अनुजस्य नाम रोहित्।

मम अध्यापकस्य नाम ..... भवति।

संस्कृतं मम इष्टभाषा।

मम विद्यालयः सुन्दरः भवति।

अहं संस्कृतं पठामि।

संस्कृतेन भाषणं कुरु।

✡ ✡ ✡ ✡ ✡

एककम्- २

यात्रा।

जले, भूतले, आकाशे च जनाः यात्रां कुर्वन्ति। तदर्थं यात्रायानानि आवश्यकानि। जलयात्रायां नौकायाः प्राधान्यं, जलोत्सवसंस्कृतिं च अस्मिन् एकके वर्णयति। सागरतीरे किं किम् अस्ति इति तथा विविधयानानां प्रयोजनमपि अस्मिन् एकके विवृणोति। अत्र यात्रायाः प्राधान्यम्, यात्रामार्गाणि, वीथीसञ्चारनियमान् च बोधयति।

जलोत्सवः केरलीयानां संस्कृतिः भवति। जलोत्सवान्तर्गतं नौकाकेलीगानशैल्या कृतं गीतं भवति तित्तित्तारा तेय् इति पाठः। तत्र जलोत्सवस्य संस्कृतिं बोधयति। जीवनविजयाय ऐक्यस्य आवश्यकताम् अपि द्योतयति। तेन सह अनुबन्धसाहाय्येन नौकाकेलीगानशैल्या गानं कक्ष्यायाम् उत्साहवर्धनार्थं गीत्वा छात्राणां हृदयाकर्षणं कर्तुं शक्यते।

द्वितीयः पाठः भवति 'सागरतीरम्'। तत्र चित्रीकरणद्वारा एकां विनोदयात्रां विवृणोति। तेन विनोदयात्रायाः प्राधन्यं विविधस्थलयानानां नामानि च अवगच्छन्ति। मार्गदर्शक सूचकान् दृष्ट्वा संस्कृतभाषा तेषां मनसि तिष्ठन्ति। संख्या क्रीडया उत्साहेन ते संख्याम् वदन्ति।

तथा एस्.सि.इ.आर्.टि. संस्थायाः 'संस्कृतमाधुरी' पुस्तकानि 'मधुवाणी' आप्लिकेषन् च उपयुज्य कक्ष्याचालनं सुष्ठु करणीयम्। अस्मिन् पुस्तके क्रीडाः अधिकप्रवर्तनानि च दत्तानि सन्ति। तानि अपि कक्ष्यायां यथायोग्यम् अवतारयतु। तेन छात्राणाम् उत्साहवर्धनम् स्यात्।

SCERT DRAFT

पाठः ३

तित्तित्तारा तेय्।

आशयः	यात्रा।
उपाशयः	जलयात्रा।
व्यवहाररूपम्	नौकागीतम्।
उद्देश्यानि/लक्ष्याणि	जलोत्सवः अस्माकं संस्कृतेः द्योतकः भवति इति ज्ञापयति। नौकाकेलिः तथा नौकागानं च जलोत्सवस्य भागः इति बोधयति।
मूल्यम् /मनोभावः	नौकागानं प्रति तात्पर्यवर्धनम्। जलयात्रां प्रति तात्पर्यवर्धनम्।
पठनलक्ष्याणि	नौकागीतं सतालम् आलपति। गीतस्य आशयं वदति। नूतनपदानि वदति। जलयानानां नामानि वदति। पत्रनौकां निर्माति। अक्षरं लिखति।
पठनक्षमता	नौकागीतालपनम्।
कालांशः	१२

SCERT DRAFT

पाठस्य आमुखम् अस्मिन् पाठे नौकाकेल्याः वर्णना भवति। नौकाकैल्यां नौकाचालनं कथम् इति अत्र विवृणोति। तथा जीवनविजयाय मानवानां ऐक्यम् आवश्यकम् इति च अनया कवितया स्पष्टीकरोति।

प्रवेशकप्रवर्तनम् संभाषणद्वारा नौकाकेल्याः वीडियो प्रदर्शयति। तत्रस्थं नौकागानम् कथमिति पृष्ट्वा 'तित्तित्तारा तेय्' इति पाठं प्रविशति।

पाठापग्रथनम्

जलोत्सवस्य वर्णनेन सह तथा जीवितविजयाय ऐक्यस्य आवश्यकतां अस्यां बालकवितायां विवृणोति। जीवयानम् इत्यनेन सर्वे मनुष्याः जीविनः च मिलित्वा एकस्मिन् याने गमनमिति। तथा सर्वे एकीभूय सर्वधर्मसमभावनया, भेदचिन्तां विना, मात्सर्यं विना, विश्वमानविकतानुसारं जीवनं नयाम इति सन्देशं ददाति।

चित्राणाम् आख्यानम्

(१) दीपु मीनु – तयोः संभाषणम्।

(२) नौका – जलयानम् इति बोधयति।

(३) नौकाकेलिः – जलोत्सवः इति कथयति।

पठनप्रवर्तनानि

प्रवर्तनम्- 1 (गानालापनम्।)

पठनलक्ष्याणि - नौकागीतम् सतालम् आलपति।

साभिनयं गानालापनाय वीडियो साहाय्येन अध्यापिका प्रेरयति।

मूल्यनिर्णयसूचकानि - तालबोधः। उच्चारणस्फुटता। आशयावगमन्।

SCERT DRAFT

प्रवर्तनम्- 2 (वर्णलेपनम्।)

पठनलक्ष्याणि- वर्णान् जानाति, विन्यसति च।

चित्रम् उचितवर्णेन लेपयितुं छात्रान् प्रेरयति।

मूल्यनिर्णयसूचकानि - वर्णावबोधः। आकर्षकत्वम्। वर्णसंकलनसामर्थ्यम्।

प्रवर्तनम्- 3 (उच्चैः वाचनम्।)

पठनलक्ष्याणि- नूतनपदानि वदति।

पि.पि.टि प्रदर्श्य एकैकं वाक्यम् तस्य उच्चारणं च ज्ञापयति। पाठभागस्थान् शब्दान् चित्रसाहाय्येन वाचयति। स्वतन्त्रवाचनम् अपि कारयति। (एवं मलयाल भाषायां विरचितानां वञ्चिप्पाट्ट् विडियो द्वारा प्रदर्श्य तस्य शैलीं सम्पादयति।)

मूल्यनिर्णयसूचकानि - उच्चारणस्फुटता। अर्थावगमनम्।

प्रवर्तनम्- 4 (पत्रनौकानिर्माणम्।)

पठनलक्ष्याणि- निर्माणकौशलवर्धनम्।

अध्यापिका वीडियो प्रदर्श्य पत्रनौकानिर्माणं परिचाययति। अनन्तरं पत्रनौकानिर्माणाय छात्रान् प्रेरयति। (एवं छात्राणां निर्माणकौशलस्य वर्धयित्वा 'करकौशलवस्तूनां' निर्माणार्थं छात्रान् प्रेरयति।)

मूल्यनिर्णयसूचकानि - उचितरूपम्। वर्णसंकरः। निरीक्षणपाटवम्।

प्रवर्तनम्- 5 (यानानां नामकथनम्।)

पठनलक्ष्याणि- नूतनपदानि वदति।

पि.पि.टि द्वारा विविधयानानां चित्राणि प्रदर्श्य तेषां नामानि बोधयति। अनन्तरं पुस्तकस्थ-यानानां नामानि कथयितुं प्रेरयति। (एवं यात्रार्थं यानानि आवश्यकानि इति छात्रान् बोधयति। यानचालनकर्मस्य प्राधान्यमपि बोधयति।)

मूल्यनिर्णयसूचकानि - निरीक्षणपाटवम्। अर्थावगमनम्। उच्चारणस्फुटता।

SCERT DRAFT

प्रवर्तनम्- 6 (सचित्रपुस्तकम्।)

पठनलक्ष्याणि- गवेषणतत्परतां वर्धयति।

जलयानानां नामानि स्फोरकपत्रे प्रदर्श्य तेषां परिचायनं करोति। अनन्तरं तेषां चित्राणि सञ्चित्य सचित्रपुस्तके स्थापनाय प्रेरयति।

मूल्यनिर्णयसूचकानि - सम्पादनम्। अर्थावगमनम्। मनोहारिता।

प्रवर्तनम्- 7 (अक्षरलेखनम्।)

पठनलक्ष्याणि- अक्षरं लिखति

बिन्दून् योजयित्वा 'ज' इति अक्षरलेखनाय प्रेरयति। मधुवाण्याः सहायोऽपि उपयुज्यते।

मूल्यनिर्णयसूचकानि - लेखनसामर्थ्यम्। क्रमबद्धता। अवगमनम्।

अग्रिमपाठसंयोजकं प्रवर्तनम्

यानानां नाम कथनानन्तरं भवन्तः लोकयानेन कुत्र कुत्र गच्छन्ति इति अध्यापिका पृच्छति। "लोकयानेन नगरं गच्छामि" इति उत्तरेण सह मीनोः यात्रां पश्यामः इति उक्त्वा सागरतीरम् इति पाठं प्रति प्रविशति।

अनुबन्धः

नौकायात्रायाः वीडियो प्रदर्शनम्। अधोदत्तानि गीतानि नौकागानशैल्या गायन्तु ।

नौकागानम् - 1

मन्दं मन्दं जलयानम्
नदीतीरं विहाय भो!
प्रविशति नदीमध्यम्
तित्तित्तारा तेय्।

SCERT DRAFT

ओ तित्तित्तारा तित्तितेय्
तित्तै तक तेय् तेय् तोम्।।

तीरस्थितं सस्यजालम्
सन्तोषेण शुभयात्राम्
स्वीय शाखाचालनेन
आशंसते च।

ओ तित्तित्तारा तित्तितेय्
तित्तै तक तेय् तेय् तोम्।।

तालमेलरसपूर्णम्
नौकागानम् आलपन्ति
बालकाश्च बालिकाश्च
तित्तित्तारा तेय्।

ओ तित्तित्तारा तित्तितेय्
तित्तै तक तेय् तेय् तोम्।।

नौकागानम् - 2

संस्कृतेन संस्कृतेन
तित्तै तक तेय् तेय् तोम्।
संस्कृतेन संस्कृतेन
तक तेय् तक तेय् तेय् तोम्।

SCERT DRAFT

संस्कृतेन संस्कृतेन
भाषणं कुरु।
ओ तित्तित्तारा तित्तितेय्
तित्तै तक तेय् तेय् तोम्।।

सरला च सुन्दरी च
मधुरा च एषा भाषा
आगच्छन्तु आगच्छन्तु
भाषणं कुरु।
ओ तित्तित्तारा तित्तितेय्
तित्तै तक तेय् तेय् तोम्।।

कालिदास भवभूति
पाणिनी च बाणभट्ट
व्यास भास वाल्मीकी च
कविप्रमुखाः।
ओ तित्तित्तारा तित्तितेय्
तित्तै तक तेय् तेय् तोम्।।

रामायणं रखुवंशं
माघं महाभारतं च
कुमारसंभवं तथा
काव्यप्रपञ्चम्।
ओ तित्तित्तारा तित्तितेय्
तित्तै तक तेय् तेय् तोम्।।

SCERT DRAFT

വള്ളംകളി

കേരളത്തിന്റെ തനതായ ജലോത്സവമാണ് വള്ളംകളി. സമൃദ്ധിയുടെ ഉത്സവമായ ഓണക്കാലത്താണ് സാധാരണയായി വള്ളംകളി നടക്കുന്നത്. പല തരത്തിലുള്ള പരമ്പരാഗത വള്ളങ്ങളും വള്ളംകളിക്ക് ഉപയോഗിക്കുന്നു. ചുണ്ടൻവള്ളങ്ങളാണ് ഇവയിൽ പ്രധാനം. വള്ളംകളി ഇന്ന് ഒരു പ്രധാന വിനോദസഞ്ചാര ആകർഷണമായി മാറിയിരിക്കുന്നു. വള്ളംകളിയെ കേരള സർക്കാർ ഒരു കായിക ഇനമായി അംഗീകരിച്ചിട്ടുണ്ട്. വള്ളംകളിയിൽ ഉപയോഗിക്കുന്ന മറ്റു വള്ളങ്ങൾ ചുരുളൻ വള്ളം, ഇരുട്ടുകുത്തി വള്ളം, ഓടി വള്ളം, വെപ്പു വള്ളം (വൈപ്പുവള്ളം), വടക്കനോടി വള്ളം, കൊച്ചുവള്ളം എന്നിവയാണ്.

ജലാശയങ്ങൾ ധാരാളമുള്ള കേരളത്തിൽ ചേരരാജാക്കന്മാരുടെ കാലം മുതൽക്കേ വഞ്ചികൾ ഒരു പ്രധാന ഗതാഗതമാർഗ്ഗമായിരുന്നു. പുന്നമട, ചമ്പക്കുളം, ആറന്മുള, പായിപ്പാട്, ആലപ്പുഴ, താഴത്തങ്ങാടി, പുളിങ്കുന്ന് എന്നീ സ്ഥലങ്ങളിലാണ് വള്ളംകളി പ്രധാനമായും നടന്നുവരുന്നത്. അമ്പലപ്പുഴ ശ്രീകൃഷ്ണസ്വാമി ക്ഷേത്രത്തിൽ പ്രതിഷ്ഠിക്കാനുള്ള വിഗ്രഹം കുറിച്ചിയിൽ നിന്ന് എഴുന്നള്ളിച്ച സംഭവത്തെ അനുസ്മരിച്ചാണ് ചമ്പക്കുളം മൂലംവള്ളംകളി നടക്കുന്നത്. ആറന്മുളയിലെ വള്ളംകളി മറ്റിടങ്ങളിൽ നടക്കുന്ന മത്സരവള്ളംകളികളിൽ നിന്ന് തികച്ചും വ്യത്യസ്തമാണ്. അലങ്കരിച്ച പള്ളിയോടങ്ങൾ ഉപയോഗിച്ച് ആഡംബരപൂർവ്വമായ എഴുന്നള്ളത്താണ് ഇവിടെ നടക്കുന്നത്. ഇന്ത്യയുടെ പ്രഥമ പ്രധാനമന്ത്രിയായിരുന്ന പണ്ഡിറ്റ് ജവഹർലാൽ നെഹ്റു, കുട്ടനാട് സന്ദർശിച്ചതിന്റെ ഓർമ്മയ്ക്കാണ് കേരളത്തിലെ പ്രസിദ്ധമായ നെഹ്രുട്രോഫി ജലോത്സവം നടക്കുന്നത്. വർഷംതോറും ആഗസ്റ്റ് മാസത്തിലെ രണ്ടാം ശനിയാഴ്ച ആലപ്പുഴ പുന്നമടക്കായലിലാണ് നെഹ്റുട്രോഫി വള്ളംകളി നടക്കുന്നത്.

കേരളത്തിലെ പ്രശസ്തമായ വള്ളംകളികൾ

നെഹ്റു ട്രോഫി വള്ളംകളി ആലപ്പുഴ

ഉത്രട്ടാതി വള്ളംകളി ആറന്മുള, പത്തനംതിട്ട

രാജീവ് ഗാന്ധി വള്ളംകളി പുളിങ്കുന്ന്

മൂലം വള്ളംകളി ചമ്പക്കുളം

കല്ലടജലോത്സവം കൊല്ലം

കുമരകം വള്ളംകളി

പായിപ്പാട് ജലോത്സവം ഹരിപ്പാട്

✡ ✡ ✡ ✡ ✡

SCERT DRAFT

पाठः ४

सागरतीरम्।

आशयः	यात्रा।
उपाशयः	विनोदयात्रा।
व्यवहाररूपम्	चित्रीकरणम्।
उद्देश्यानि/लक्ष्याणि	यात्रायै वाहनानि आवश्यकानि इति ज्ञापयति। स्थले जले व्योम्नि च यात्रायै विविधानि यानानि उपयुज्यन्ते इति ज्ञापयति। विनोद-यात्रया ऐक्यबोधः आनन्दः च जायते इति बोधयति।
मूल्यम् / मनोभावः	यात्रायां तात्पर्यवर्धनम्। प्रकृतिनिरीक्षणाय तात्पर्यवर्धनम्।
पठनलक्ष्याणि	यानानां नामानि वदन्ति। वाक्यानि पठन्ति लिखन्ति च। प्रश्नवाचकशब्दानां प्रयोगः क्रियते। नूतनपदानि वदन्ति। संख्याः वदन्ति। अक्षरं लिखति।
पठनक्षमता	यात्रास्वादनम्।

SCERT DRAFT

कालांशः १२

पाठस्य आमुखम् सर्वे यात्राः इच्छन्ति। यात्रार्थं यानानि आवश्यकानि। स्थले जले आकाशे च यात्रायै बहवः यानानि मानवैः उपयुज्यन्ते। विनोदयात्राः आनन्द-दायकाः भवन्ति। सागरतीरदर्शनेन मानसिकोल्लासः वर्धते।

प्रवेशकप्रवर्तनम् पाठपुस्तकस्थं चित्रम् प्रदर्श्य प्रश्नान् पृच्छति।

चित्रे किं किं अस्ति?

बालिका किं करोति?

पुरतः का गच्छति?

सा किं वदति?

बालकः किं वदति?

चित्रस्य अधो दत्तं प्रश्नमपि पृष्ट्वा एकं यात्राविवरणं पश्यामः इति उक्त्वा पाठं प्रविशति।

पाठापग्रथनम्

पाठे अस्मिन् प्रथमचित्रेण मीनोः सकुटुम्बयात्रायाः आरम्भं चित्रीकरोति। तत्र लोकयानयात्रायाः वर्णनां दातुं शक्यते इत्यतः प्रथमं नगरगमनमेव कथयति। नगरस्य वर्णनमपि चित्रसहायेन कथयितुं शक्यते। द्वितीयचित्रे सागरं प्रति गमनं चित्रीकरोति। त्रिचक्रिकायाः वर्णनां दातुं शक्यते । त्रिचक्रिकायाः शब्दानुकरणमपि दातुं शक्यते। तृतीयचित्रे ते समुद्रतीरं प्राप्नुवन्ति। तत्र सागरतीरस्य मनोहारितां वर्णयितुं शक्यते। चतुर्थचित्रेण वाताटक्रीडनं वर्णयति। तत्र वाताटस्य निर्माणमपि पाठयितुं शक्यते। पञ्चमचित्रेण तीरस्य मनोहारिता तथा अस्तमयदृश्यं च वर्णयति। अत्र अस्तमयदृश्यस्य मनोहरं वीडियो प्रदर्शनमपि करणीयम्। अन्तिमचित्रेण रेल् यात्रायाः वीडियो प्रदर्शयितुं शक्यते।

SCERT DRAFT

पठनप्रवर्तनानि

प्रवर्तनम्- 1 (उच्चैः वाचनम्।)

पठनलक्ष्याणि- नूतनपदानि वदति

पि.पि.टि साहाय्येन यानानां नामानि प्रदर्शयति। पाठपुस्तके दत्तानि नामानि उच्चैः पाठयति।
मूल्यनिर्णयसूचकानि - अक्षरस्फुटता। अर्थावगमनम् ।

प्रवर्तनम्- 2 (सूचकानाम् अवगमनम्।)

पठनलक्ष्याणि- सूचकान् अवगच्छति।

वीडियो प्रदर्श्य दिशासूचकान् ज्ञापयति। अनन्तरम् एकैकस्य सूचकस्य आशयं वक्तुं छात्रान् प्रेरयति। (एवं सूचकान् ज्ञात्वा एव यात्रा सुकरं भवति इति बोधयति।)

मूल्यनिर्णयसूचकानि - आशयावगमनम्। पदबोधः।

प्रवर्तनम्- 3 (क्रियापदलेखनम्।)

पठनलक्ष्याणि - वाक्यरचना।

अस् धातोः प्रथमपुरुष एकवचन बहुवचनरूपयोः पाठनं चित्रद्वारा करोति। अनन्तरं बिन्दून् योजयित्वा अस्ति, सन्ति इत्यादीनां लेखनाय प्रेरयति।

मूल्यनिर्णयसूचकानि - अर्थावगमनम्। पदबोधः।

प्रवर्तनम्- 4 (वाताटानां गणनापरिचयः।)

पठनलक्ष्याणि - गणनां जानाति।

पि.पि.टि प्रदर्श्य संख्याः ज्ञापयति। तदनन्तरं संख्याः क्रमानुसारं छात्राः वदन्ति। चित्रं दृष्ट्वा ताः गणयितुं प्रेरयति। संख्यालेखनाय च प्रेरयति।

मूल्यनिर्णयसूचकानि - आशयावगमनम्। संख्याबोधम्। क्रमबद्धता।

प्रवर्तनम्- 5 (पदपूरणम्।)

पठनलक्ष्याणि - कति इति प्रश्नवाचकस्य बोधनम्।

SCERT DRAFT

पि.पि.टि साहाय्येन “कति?” इति प्रश्नवाचकपदस्य उपस्थापनं कृत्वा उदाहरणेन कति इति बोधयति। बिन्दून् योजयित्वा ‘कति’ पदस्य लेखनाय प्रेरयति।

मूल्यनिर्णयसूचकानि - प्रश्नवाचकशब्दस्य अर्थज्ञानम्। लेखनकौशलम्।

प्रवर्तनम्- 6 (अक्षरलेखनम्।)

पठनलक्ष्याणि - अक्षरम् लिखति।

बिन्दून् योजयित्वा ‘ग’ इति अक्षरलेखनाय प्रेरयति। मधुवाण्याः सहायमपि उपयुज्यते।

मूल्यनिर्णयसूचकानि -अक्षरज्ञानम्। लेखनसामर्थ्यम्। क्रमबद्धता।

प्रवर्तनम्- 7 (सचित्रपुस्तकम्।)

पठनलक्ष्याणि - चित्रं सञ्चिनोति, चित्रं अन्विष्यति।

यानानां नामानि दत्वा तेषां चित्राणि सञ्चित्य सचित्रपुस्तके योजयितुं निर्दिशति।

मूल्यनिर्णयसूचकानि - सम्पादनम्। अर्थावगमनम्। मनोहारिता।

अग्रिमपाठसंयोजकं प्रवर्तनम्

मीनु सकुटुम्बं सागरगमनाय प्रथमं कुत्र गच्छति?

ते नगरे किं किं पश्यन्ति?

मानवाः केन प्रकारेण जीवन्ति?

मानवाः समभावनया जीवन्ति इति उक्त्वा अग्रिममेककं गच्छति।

SCERT DRAFT

अनुबन्धः

मधुवाणी।

विनोदयात्रायाः वीडियो।

केरलस्य भूचित्रं (Map) प्रदर्शयति। विद्यालयानां स्थलानां नामानि दर्शयति। वामतः दक्षिणतः, अग्रे, पश्चात् इत्यादि दिशाबोधप्रवर्तनानि (प्रदर्शयति) कुर्वन्ति। तथा स्वग्रामस्य नगरस्य

वां भूचित्रं प्रदर्श्य प्रश्नानि पृच्छति। भवतां विद्यालयः कुत्र भवति? वामतः वा उत दक्षिणतः वा? एतादृशानि प्रश्नानि पृष्ट्वा उत्तराणि कथयन्ति। एवं ग्रामस्य नगरस्य च भूचित्राणि प्रदर्शयति।

ചെറുകഥ

മണ്ണാങ്കട്ടയും കരിയിലയും

മണ്ണാങ്കട്ടയും കരിയിലയും വലിയ കൂട്ടുകാരായിരുന്നു. അവർ പരസ്പരം കഥപറഞ്ഞും കളിപറഞ്ഞും കാലം കഴിച്ചു. അങ്ങനെയങ്ങനെ സന്തോഷത്തോടെ ജീവിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുമ്പോഴാണ്, കാശിക്കുപോകണമെന്ന് അവർക്കൊരു ആശ തോന്നിയത്. ഉടൻ തന്നെ അവർ യാത്ര പുറപ്പെട്ടു. പണ്ടത്തെ കാലമല്ലെ വാഹനമൊന്നുമില്ലല്ലോ, നടന്നുതന്നെ പോകണം. നാട്ടുവഴികളിലൂടെ നടന്നും നാടുകണ്ടും നാട്ടുകാരോടു കുശലംപറഞ്ഞും അവർ നടന്നുനീങ്ങുകയാണ്.

നേരം ഉച്ചകഴിഞ്ഞപ്പോൾ പെട്ടന്നൊരു കാറ്റുവന്നു. അതൊരു വലിയ കാറ്റായിരുന്നത്രേ. കാറ്റടിച്ചാൽ കരിയില പറന്നുപോകുമെന്ന് മണ്ണാങ്കട്ടയ്ക്ക് അറിയാമായിരുന്നു. അതിനാൽ കരിയിലച്ചേട്ടൻറെ മുകളിൽ കയറി കൂട്ടുകാരൻ ഇരുന്നു. കാറ്റു തോറ്റുപോയി. കരിയിലയെ ഒന്നനക്കാൻ പോലും കാറ്റിനായില്ല. ഒടുവിൽ കാറ്റ് കടന്നുപോയി.

കൂട്ടുകാർ വീണ്ടും കാശിക്കുള്ള യാത്ര തുടർന്നു. പൊടുന്നനെ ഒരു മഴ വന്നു. ആർത്തലച്ചു വരുന്ന മഴ കണ്ടിട്ട് മണ്ണാങ്കട്ട പേടിച്ചു കരഞ്ഞു. കരിയിലച്ചേട്ടൻ എന്തുചെയ്തെന്ന് അറിയാമോ? പെട്ടന്നുതന്നെ കൂട്ടുകാരന്റെ മുകളിൽ കയറിയിരുന്നു. കുട നിവർത്തി വച്ചതുപോലെയുള്ള സംരക്ഷണം മണ്ണാങ്കട്ടയ്ക്ക് കൊടുത്തു. അങ്ങനെ മഴയിൽ അലിഞ്ഞുപോകാതെ മണ്ണാങ്കട്ട രക്ഷപെടുകയും ചെയ്തു.

മഴ പെയ്തു തോർന്നു. മാനം തെളിഞ്ഞു. അങ്ങനെ അവർ തുള്ളിച്ചാടി വീണ്ടും യാത്ര തുടർന്നു. പോകുന്ന വഴിയ്ക്ക് പുതിയ വഴികൾ കണ്ടെത്തി. പുതിയ ഭക്ഷണങ്ങൾ കഴിച്ചു. ക്ഷീണം വന്നപ്പോൾ മരങ്ങൾക്കടിയിലും മറ്റും വിശ്രമിച്ച് പഴങ്ങൾ കഴിച്ചു. യാത്രയ്ക്കിടയിൽ പുത്തൻ ഭാഷകൾ പഠിക്കുകയും വൈകുന്നേരങ്ങളിൽ ഡയറി എഴുതുകയും ചെയ്തു. അങ്ങനെയങ്ങനെ ഒടുവിലവർ കാശിയിലെത്തിച്ചേർന്നു.

SCERT DRAFT

പാഠാനുബന്ധക്രീഡാ

ഭൂതലം സാഗരം

കുട്ടികളെ ഒരു വൃത്തം വരച്ച് അതിൽ നിർത്തുന്നു. വൃത്തത്തിനുള്ളിൽ സാഗരം എന്നും പുറത്ത് ഭൂതലം എന്നും കുട്ടികളെ ബോധിപ്പിക്കുന്നു. അധ്യാപിക സാഗരം, ഭൂതലം, സാഗരം, ഭൂതലം.... എന്നു പറഞ്ഞു കൊണ്ടിരിക്കുന്നതിനിടയിൽ

കരയിലൂടെ പോകുന്നതോ ജലത്തിലൂടെ പോകുന്നതോ ആയ വാഹനത്തിന്റെ പേര് ഉറക്കെപ്പറയുന്നു. കുട്ടികൾ ആ വാഹനത്തെ തിരിച്ചറിഞ്ഞ് അത് ഏതു മാർഗ്ഗത്തിലാണോ പോകുന്നത്, അതിലേക്ക് ചാടുന്നു. തെറ്റിയവരെ പുറത്താക്കുന്നു. അവസാനമെത്തുന്ന കുട്ടിയെ വിജയിയായി പ്രഖ്യാപിക്കുന്നു.

ഉദാ: 1. സാഗരം, ഭൂതലം, സാഗരം, ഭൂതലം, സാഗരം, ഭൂതലം, കാറ് യാനം.

2. സാഗരം, ഭൂതലം, സാഗരം, ഭൂതലം, സാഗരം, ഭൂതലം, നൌകായാനം.

✡ ✡ ✡ ✡ ✡

SCERT DRAFT

एककम्- ३

समभावना।

लोकस्य सुस्थितिः शान्त्यधिष्ठिता भवति। लोके समत्वेन तथा साहोदर्येण च विश्वशान्तिः जायते। तदर्थं सहजीविस्नेहः ऐक्यम् च अनिवार्य एव।

मानवानां जीवने 'समभावना' अवश्यम् आवश्यकी भवति। समभावेन समदृष्ट्या च कार्याणां स्वीकरणं छात्राणां मनसि उद्पादयति चेत् ते मूल्यबोधयुक्ताः पौराः भविष्यन्ति। एककस्य प्रथम चित्रम् ऐक्यस्य समत्वस्य च सन्देशद्योतकं भवति।

एककस्य प्रथमः पाठः 'एकीभूय गच्छामः' इति बालकविता भवति। कविता पठनेन ऐक्यस्य स्नेहस्य च सन्देशाः स्फुरन्ति। एवं काननस्य जीविनां परिचयः तेषाम् आवासव्यवस्था च अत्र वर्णयति। क्रीडया उत्साहवर्धनमपि लभते।

स्नेहस्पर्शः इति द्वितीयपाठेन सहानुभूतिः सहजीविस्नेहं च ज्ञापयति। अन्यस्य दुःखं मम दुःखं एव इति भावं यदा छात्राणां मनसि आविर्भवन्ति तदा एव विश्वमानवत्वं प्राप्नुवन्ति इति अध्यापिका बोधयति। सहजीविनां कष्टावस्थायां मनसि आर्द्रता न उद्पादयति चेत् सः मानवो न भवति इति बोधः जनयति।

“अयं निजः परोवेति

गणना लघु चेतसां।

उदारचरितानां तु

वसुधैवकुटुम्बकम्। । “

इति सुभाषिताख्यानं कथया सह छात्राणां मनसि नितरां तिष्ठति।

तथा एस्.सि.इ.आर्.टि. संस्थायाः ‘संस्कृतमाधुरी’ पुस्तकानि ‘मधुवाणी’ आप्लिकेषन् च उपयुज्य कक्ष्याचालनं सुष्टु करणीयम्। अस्मिन् पुस्तके क्रीडाः अधिकप्रवर्तनानि च दत्तानि सन्ति। तानि अपि कक्ष्यायां यथायोग्यम् अवतारयतु। तेन छात्राणाम् उत्साहवर्धनम् स्यात्।

SCERT DRAFT

पाठः ५

एकीभूय गच्छामः।

आशयः	भरणव्यवस्थायाः मूल्यानि।
उपाशयः	समत्वम्।
व्यवहाररूपम्	बालकविता।
उद्देश्यानि/लक्ष्याणि	समत्वम् इति आशयं ज्ञापयति। सहवर्तित्वस्य प्राधान्यम् अवगच्छति। समत्वसुन्दरलोकाय वैरं कलहः भेदभावः च त्याज्यः एव इति बोधयति।
मूल्यम्/ मनोभावः	ऐक्यभावं जनयति।
पठनलक्ष्याणि	अभिनयगीतं सतालम् आलपति। नूतनपदानि वदति। क्रियापदानि परिचिनोति। लघुवाक्यानि लिखति। चित्राणां वर्णपूरणं अक्षरलेखनं च करोति।
पठनक्षमता	सहवर्तित्वम्।
कालांशः	१३

SCERT DRAFT

पाठस्य आमुखम्। समाजस्थानां मनुष्याणां समत्वम् अनिवार्यं भवति। समत्वे एकतायाः प्राधान्यमस्ति। एकता न केवलं मनुष्येषु अपितु सर्वजीविषु अनिवार्या एव। अस्यां कवितायां विश्वसाहोदर्यस्य भावं प्रकटयति।

प्रवेशकप्रवर्तनम् चित्रम् प्रदश्य अधोदत्तान् प्रश्नान् पृच्छति।

* चित्रे के के सन्ति?

* ते किं कुर्वन्ति?

* चित्रस्य आशयः कः?

अनन्तरं प्रवेशकप्रवर्तनस्य संभाषणं पाठयति। वीडियो प्रदश्य मुखावरणस्य निर्माणं ज्ञापयति। अध्यापिका छात्रैः सह मुखावरणं निर्माति च। काननस्य चित्रं प्रदर्शयति तत्र मृगाः एकीभूय 'समत्व गानं' गायति इति उक्त्वा गानं श्रावयति।

पाठापग्रथनम्

कवितेयं वन्यजीवाः गायन्ति। अग्रे गमनाय ऐक्यं आवश्यकं भवति इति ते वदन्ति। वर्णमनोहरजीवाः इत्यनेन वर्णभेदान् विना ऐक्येन गन्तव्याः इति बोधयति। कलहं, वैरं, भेदभावं च विना वयं वसन्तकाले सुममधुपीत्वा एकीभूय गायामः। एवं सर्वे मिलित्वा नूतनलोकस्य तथा नूतनाशयानां च निर्माणं कुर्मः इति बोधं जनयति। एवं समत्वसुन्दरलोकस्य निर्माणाय एकीभूय यतामहे इति कवितायाः आशयः।

पठनप्रवर्तनानि।

प्रवर्तनम्- 1 (सतालमालपनम्।)

पठनलक्ष्याणि - साभिनयं गीतम् गायति।

कवितालपनं श्रावयति। आलपितुं छात्रान् प्रेरयति।

मूल्यनिर्णयसूचकानि - अक्षरस्फुटता। अर्थावगमनम्। तालबोधः।

SCERT DRAFT

उत्पन्नम् - कवितायाः वीडियो

प्रवर्तनम्- 2 (नामकथनम्।)

पठनलक्ष्याणि - नूतनपदानि वदति।

पि.पि.टि द्वारा जन्तूनां चित्राणि तथा तेषां नामानि च प्रदर्शयति। तद्वारा पाठपुस्तकस्थ नामकथनं कारयति।

मूल्यनिर्णयसूचकानि - आशयावगमनम्। अक्षरस्फुटता।

प्रवर्तनम्- 3 (वर्णलेपनम्।)

पठनलक्ष्याणि - वर्णबोधम् जनयति।

उचितवर्णेन लेपनार्थं छात्रान् प्रेरयति।

मूल्यनिर्णयसूचकानि -आशयग्रहणम्। वर्णविन्यासः। वर्णसंकलनम्।

प्रवर्तनम्- 4 (जीविनां नामकथनम्।)

पठनलक्ष्याणि - नूतनपदानि परिचिनोति।

'चित्रे के के सन्ति' इति चित्रं प्रदर्श्य अध्यापिका पृच्छति। वक्तुं साहाय्यमपि ददाति।

मूल्यनिर्णयसूचकानि - अर्थावबोधः। अक्षरस्फुटता। वाचनकौशलम्।

प्रवर्तनम्- 5 (अक्षरलेखनम्।)

पठनलक्ष्याणि -अक्षरज्ञानम् वर्धयति।

बिन्दून् योजयित्वा अक्षरलेखनाय प्रेरयति। मधुवाणीम् उपयुज्य अक्षरलेखनं कारयतु।

मूल्यनिर्णयसूचकानि - अक्षरज्ञानम्। लेखनसामर्थ्यम्। क्रमबद्धता।

प्रवर्तनम्- 6 (गीतालापनम्।)

पठनलक्ष्याणि - सतालम् आलपति।

SCERT DRAFT

ऐक्यबोधं वर्धयितुं रेल्यानरूपेण स्थित्वा गीतालापनेन सह धावितुं छात्रान् प्रेरयति।

मूल्यनिर्णयसूचकानि - अर्थावबोधः। तालबोधः। अक्षरस्फुटता।

अग्रिमपाठसंयोजकं प्रवर्तनम्

अनन्तरं युष्माकं प्रदेशेषु विद्यमानानां जन्तूनां नामानि वक्तुं कथयति। तेन चिक्रोडः इति कथनवेलायां चिक्रोडस्य कथां पश्यामः इति उक्त्वा अग्रिमपाठं प्रति गच्छति।

अनुबन्धः

ക്രീഡാ

ഏകശ്വാസേന സംഖ്യാകഥനം

കുട്ടികളോട് ഒറ്റശ്വാസത്തിൽ നിർത്താതെ ഒന്നു മുതൽ പതിനഞ്ചു വരെ എണ്ണാൻ നിർദ്ദേശിക്കുന്നു. ആരാണോ എത്രയും വേഗം ഒന്നു മുതൽ പതിനഞ്ചു വരെ എണ്ണുന്നത് ആ കുട്ടിയെ വിജയിയായി പ്രഖ്യാപിക്കുന്നു. ഇതുതന്നെ രണ്ടോ മൂന്നോ കുട്ടികൾ ചേർന്ന ഗ്രൂപ്പായും ചെയ്യാവുന്നതാണ്.

✡ ✡ ✡ ✡ ✡

SCERT DRAFT

पाठः ६

स्नेहस्पर्शः।

आशयः	भरणव्यवस्थायाः मूल्यानि।
उपाशयः	साहोदर्यम्।
व्यवहाररूपम्	चित्रकथा।
उद्देश्यानि/लक्ष्याणि	जीवाः सर्वे अपि अस्माकं सोदराः एव। अतः सर्वे प्राणिनः समानाः भवन्ति। अन्येषां दुःखेषु न केवलं सहतापः अपितु सहवर्तित्वं च अनिवार्यं भवति इति बोधं जनयति।
मूल्यम्/मनोभावः	जीवाः सर्वे सोदराः अतः ते संरक्षणीयाः एव।
पठनलक्ष्याणि	क्रियापदानि परिचिनोति। प्रश्नवाचकशब्दानां प्रयोगः क्रियते। चित्राणां आशयम् अवगच्छति वदति च।
पठनक्षमता	चित्रं दृष्ट्वा आशयं विनिमातुं नैपुणीसम्पादनम्।

SCERT DRAFT

कालांशः १३

पाठस्य आमुखम् विश्वस्य स्थितिः परस्परस्नेहे अधिष्ठिता भवति। तत्र मानवानां ऐक्यं सहजीविस्नेहः च अनिवार्यं भवतिः।

प्रवेशकप्रवर्तनम् चित्रम् प्रदश्र्य अधोदत्तान् प्रश्नान् पृच्छति।

* चित्रे के के सन्ति?

* अध्यापिका किं करोति?

* अध्यापिका किं वदति?

पूर्वस्मिन् दिने प्रवृत्तां घटनामधिकृत्य अध्यापिका वदति। ततः पाठं प्रविशति।

पाठापग्रथनम्

कथायां सहजीविस्नेहं प्रकटयति। तेन सह प्रकृतिनिरीक्षणस्य प्राधान्यमपि द्योतयति। जीवजालानां आवासव्यवस्थाम् अधिकृत्य बोधयति। जीविनां स्वातन्त्र्यवाञ्च्छां विशदयति।

ബന്ധുരകാഞ്ചനക്കൂട്ടിലാണെങ്കിലും

ബന്ധനം ബന്ധനം തന്നെ പാരിൽ

एतादृशान् पद्यशकलान् अपि कथयति।

पठनप्रवर्तनानि

प्रवर्तनम्- 1 (साभिनयम्।)

पठनलक्ष्याणि - संभाषणकौशलवर्धनम्।

कथायाः पाठनान्तरम् अध्यापिका संघशः अवतारणाय निर्दिशति। छात्राः स्वयमेव अभिनयाय सज्जाः भवन्ति। ते साभीनयं कथाः अवतारयन्ति। (अभिनयेन छात्राणां अन्तर्गतम् अभिनय कलायाः पोषणं तथा तेषां सभाभयनिवारणं च भवति)

SCERT DRAFT

मूल्यनिर्णयसूचकानि - अभिनयचातुर्यम्। भाषणचातुर्यम्। अवतारणम्।

प्रवर्तनम्- 2 (पदनिर्माणम्।)

पठनलक्ष्याणि - नूतनपदपरिचायनम्।

अध्यापिका स्फोरकपत्रसाहाय्येन **चि क्रो डः** इति प्रदर्शयति। तथा अन्यानि उदाहरणान्यपि उपयुज्य प्रवर्त्तनम् करोति।

मूल्यनिर्णयसूचकानि - आशयावगमनम्। पदनिर्माणम्।

प्रवर्तनम्- 3 (यथोचितयोजनम्।)

पठनलक्ष्याणि - नूतनपदपरिचायनम्।

पि.पि.टि द्वारा परिचितानां ग्राम्यजन्तूनां चित्राणि तथा नामानि च प्रदर्शयति। अनन्तरं यथो-चितयोजनाय प्रेरयति।

मूल्यनिर्णयसूचकानि - विवेचनसामर्थ्यम्। आशयावगमनम्।

प्रवर्तनम्- 4 (प्रश्नवाचकशब्दलेखनम्।)

पठनलक्ष्याणि - प्रश्नवाचकशब्दानां प्रयोगपरिचायनम्।

चित्रं प्रदर्श्य "चिक्रोडः किं पिबति" इति पृच्छति। चिक्रोडः क्षीरं पिबति इति उक्त्वा प्रश्ननि-र्माणं पि.पि.टि द्वारा प्रदर्शयति। अनन्तरं पाठभागपूरणाय छात्रान् प्रेरयति।

मूल्यनिर्णयसूचकानि - प्रश्नवाचकशब्दस्य अर्थज्ञानम्। लेखनकौशलम्।

प्रवर्तनम्- 5 (अक्षरलेखनम्।)

पठनलक्ष्याणि - अक्षरज्ञानबोधनम्।

बिन्दून् योजयित्वा अक्षरलेखनाय प्रेरयति। मधुवाणी उपयुज्य अक्षरलेखनं कारयतु।

मूल्यनिर्णयसूचकानि - अक्षरज्ञानम्। लेखनसामर्थ्यम्। क्रमबद्धता।

SCERT DRAFT

अग्रिमपाठसंयोजकं प्रवर्तनम्

चित्रं प्रदर्श्य अध्यापिका प्रश्नं पृच्छति। दीपु चिक्कोडं कुत्र स्थापयति? तत्र आम्रवृक्षः इति कथनानन्तरम् आम्रस्य आत्मकथां पठामः इत्युक्त्वा अग्रिमपाठं प्रति प्रविशति।

अनुबन्धः

ചെറുകഥ

ഇടയസാഹോദര്യം

ഒരു ദീർഘദൂരയാത്രയ്ക്കിടയിലാണ് ആ ചെറുപ്പക്കാരൻ ആക്രമിക്കപ്പെട്ടത്. ആക്രമത്തിൽ പരിക്കേറ്റ് അയാൾ അർധപ്രാണനായി കഴിഞ്ഞിരുന്നു. കച്ചവടം കഴിഞ്ഞുവരികയായിരുന്ന അയാളുടെ കൈവശമുണ്ടായിരുന്ന പണവും സഞ്ചിയും കവർച്ചക്കാർ കൊണ്ടുപോവുകയും ചെയ്തു.

അൽപ്പസമയം കഴിഞ്ഞ് ഒരു പുരോഹിതൻ ആ വഴി വന്നു. ദേവാലയത്തിൽ എത്താനുള്ള സമയം വൈകിയതിനാൽ, അദ്ദേഹം ചെറുപ്പക്കാരനെ കണ്ടെങ്കിലും തിടുക്കത്തിൽ കടന്നുപോയി. പിന്നീട് അതുവഴി വന്നത് ഒരു ന്യായാധിപനായിരുന്നു. നിയമവ്യവഹാരം അടിയന്തിരമായി നിർവ്വഹിക്കാൻ ഉണ്ടായിരുന്നതുകൊണ്ട് അദ്ദേഹം ചെറുപ്പക്കാരനെ ഒന്നുനോക്കുക മാത്രമേ ചെയ്തുള്ളു.

പിന്നെ കുറേനേരത്തേയ്ക്ക് ആരെയും ആ വഴി കണ്ടില്ല. സമയമേറും തോറും ചെറുപ്പക്കാരന്റെ അവശതയും ക്ഷീണവും കൂടിക്കൂടി വന്നു. അപ്പോഴാണ് കൂട്ടം തെറ്റിപ്പോയ തന്റെ ആട്ടിൻകുട്ടിയെ തേടിയിറങ്ങിയ ഒരാട്ടിടയൻ ആ വഴി വന്നത്. ചെറുപ്പക്കാരനെ കണ്ടിട്ട് ആട്ടിടയൻ, അവിടെനിൽക്കുകയും തന്റെ മടിയിലേക്ക് മരണാസന്നമായ ആ ശരീരം ചേർത്തുവയ്ക്കുകയും ചെയ്തു. കുഞ്ഞാടിനായി കൈയ്യിൽ കരുതിയിരുന്ന ഔഷധമെടുത്ത് ചെറുപ്പക്കാരന്റെ മുറിവുകളിൽ വെച്ചുകെട്ടുകയും കുടിക്കാൻ വെള്ളം കൊടുക്കുകയും മുഖത്ത് ചുംബനം നൽകുകയും ചെയ്തു.

പിന്നെയൊട്ടും താമസിയാതെ ചെറുപ്പക്കാരനെ തന്റെ തോളിലേറ്റി തൊട്ടടുത്തുള്ള വൈദ്യന്റെ വീട്ടിലേക്കെത്തിച്ചു. ചികിത്സാച്ചെലവിനുള്ള ഒരു തുക ഏൽപ്പിച്ചിട്ടു പറഞ്ഞു: "കൂടുതലായി ഇനി വേണ്ടിവരുന്നത് ഞാൻ തിരികെ വരുമ്പോൾ തന്നുകൊള്ളാം". കുഞ്ഞാടിനെ തേടിയുള്ള ആട്ടിടയന്റെ യാത്ര പുനരാരംഭിച്ചപ്പോൾ, നിറഞ്ഞൊഴുകുകയായിരുന്നത്രെ ചെറുപ്പക്കാരന്റെ കണ്ണുകൾ.

SCERT DRAFT

पञ्चतन्त्रकथायाः, संस्कृतमासिक्याः च परिचायनम्।

പാഠാനുബന്ധക്രീഡ

സന്ദേശകഥനം

കുട്ടികൾ രണ്ടു ഭാഗങ്ങളായി തിരിഞ്ഞ് വരിയായോ അർധവൃത്താകൃതിയിലോ ഇരിക്കുന്നു. രണ്ടു ഭാഗത്തുമുള്ള ആദ്യത്തെ കുട്ടികളോട് ഓരോ സന്ദേശം രഹസ്യമായി പറയുന്നു. രണ്ടു കൂട്ടർക്കും രണ്ടു തരത്തിലുള്ള സന്ദേശമാണ് കൊടുക്കേണ്ടത്.

ഉദാ: **अद्य सोमवासरः अस्ति।**

मम गृहे माता भवति।

मम मित्रस्य नाम अरुणिमा।

मम संस्कृताध्यापिकायाः नाम .....।

मम इष्टतमं पुस्तकं .....।

ഇതുപോലെ ഏതെങ്കിലും സന്ദേശം കൊടുക്കാവുന്നതാണ്. സന്ദേശം ഓരോരുത്തരും വളരെ പെട്ടെന്ന് അടുത്തുള്ളയാളുടെ ചെവിയിൽ പറഞ്ഞുപറഞ്ഞ് ഒടുവിലത്തെ ആളുടെ ചെവിയിൽ എത്തിക്കുന്നു. ഒടുവിലത്തെ കുട്ടി കേട്ടയുടനെ ടീച്ചറുടെ അടുത്തുവന്ന് ഉറക്കെ പറയുന്നു. അതിനുശേഷം രണ്ടുടീമിലെയും ആദ്യത്തെ കുട്ടികളോട് പറയാനാവശ്യപ്പെടുന്നു. അയച്ചസന്ദേശവും ലഭിച്ചസന്ദേശവും താരതമ്യം ചെയ്ത് ഏറ്റവും കൃത്യമായും വേഗത്തിലും പറഞ്ഞ ടീം വിജയിച്ചതായി പ്രഖ്യാപിക്കുന്നു.

(ഇത്തരം രസകരമായ ക്രീഡകൾക്ക് എസ്.സി.ആർ.ടി പ്രസിദ്ധീകരിച്ച സംസ്കൃതമാധുരി സീരീസിലെ പന്ത്രണ്ടാം പുസ്തകമായ ക്രീഡാസോപാനം ഉപയോഗിക്കാവുന്നതാണ്.)

SCERT DRAFT

एककम्- ४

आम्रफलकालः।

माधुर्येण संस्कृतपठनार्थं इयं पाठपुस्तके माधुर्ययुक्तं 'आम्रफलकालः' इति एककम् अन्तर्भावितम् । फलवृक्षाणां रोपणेन न केवलं मानवाः अपि तु सर्वे जीविनः सुखेन जीवन्ति। परिस्थितिसंरक्षणस्य वातावरणसंरक्षणस्य च प्राधान्यम् अस्मिन् लोके प्रतिदिनं वर्धते। प्रकृतेः शोषणेन जीवनं दुष्करं भविष्यति। वनसंरक्षणेन सर्वजीविनां संरक्षणं कर्तुं शक्यते।

'अहं आम्रः' इति प्रथमपाठे वृक्षसंरक्षणस्य आवश्यकतां बोधयति। 'वृक्षो रक्षति रक्षितः' इति सूक्तेन वनसंरक्षणस्य प्राधान्यं द्योतयति। वृक्षेण विना मनुजानां जीवनम् असाध्यं भवति इति चिन्तां छात्राणां मनसि आविर्भवति।

'आयातु शीघ्रम्' इति द्वितीयपाठे वर्षाकालस्य महत्वं विवृणोति। मेघः न वर्षति चेत् पृथिव्यां जलस्य अभावः भविष्यति। वृक्षाः शुष्काः भविष्यन्ति इति ज्ञापयति। 'जलं जीवनमेव' इति ज्ञानं छात्राणां मनांसि सदा तिष्ठति। जलं मानवसंस्कृतेः मौक्तिकं भवति इति चिन्तां उत्पादयति। ऋतूनां पाठनेन वातावरणस्य निरीक्षणमपि छात्राः कुर्वन्ति। एवं वातावरणज्ञानं जलसंरक्षणं च अस्मिन् पाठे चर्चां करोति।

तथा एस्.सि.इ.आर्.टि. संस्थायाः 'संस्कृतमाधुरी' पुस्तकानि 'मधुवाणी' आप्लिकेषन् च उपयुज्य कक्ष्याचालनं सृष्टु करणीयम्। अस्मिन् पुस्तके क्रीडाः अधिकप्रवर्तनानि च दत्तानि सन्ति। तानि अपि कक्ष्यायां यथायोग्यम् अवतारयतु। तेन छात्राणाम् उत्साहवर्धनम् स्यात्।

SCERT DRAFT

पाठः ७

अहम् आम्रः।

आशयः	प्रकृतिः।
उपाशयः	प्रकृति सौन्दर्यम्।
व्यवहाररूपम्	आत्मकथा।
उद्देश्यानि/लक्ष्याणि	कथापात्राविष्कारेण कथायाः आशयं वदति । तेन वृक्षसंरक्षणस्य आवश्यकताम् अवगच्छन्ति ।
मूल्यम्/मनोभावः	वृक्षाः संरक्षणीयाः इति अवगच्छन्ति ।
पठनलक्ष्याणि	नूतनपदानि अवगच्छन्ति, वदन्ति । 'वृक्षो रक्षति रक्षितः' इति आप्तवाक्यं कक्ष्यायां प्राधान्येन अवतारयति। वृक्षाणां फलानां च नामानि विविच्य वदन्ति । अक्षरं लिखति ।
पठनक्षमता	अभिनयसामर्थ्यम्।
कालांशः	१२

SCERT DRAFT

पाठस्य आमुखम् वातावरणस्य संरक्षणार्थं प्रकृति सौन्दर्यसंवर्धनार्थं च वृक्षाणां संरक्षणम् आवश्यकम्। अतः वृक्षसंरक्षणस्य प्राधान्यमधिकृत्य "अहम् आम्रः" इति आम्रवृक्षस्य एका आत्मकथा अत्र प्रदत्ता।

प्रवेशकप्रवर्तनम्। अध्यापिका/अध्यापकः कक्ष्यायाम् आम्रफलस्य चित्रं प्रदर्शयति। अनन्तरम् एतत् किम् ? कुतः आगच्छति ? इत्यादि प्रश्नान् पृच्छति। छात्राणां प्रतिवचनानन्तरं "अहम् आम्रः" इति आत्मकथाभागं कक्ष्यायाम् अवतारयति।

पाठापग्रथनम्

अस्मिन् पाठे आम्रवृक्षस्य आत्मकथा भवति। वृक्षसंरक्षणस्य महत्वम् अत्र वर्णयति। वृक्षरोपणं उत्तमं शीलं भवतीति छात्रान् बोधयति। फलवृक्षाणां स्थानम् आवासव्यवस्थायाम् उन्नतं भवतीती छात्रान् उद्बोधयति। बीजं कथं वृक्षः भवतीति निरीक्षणेन छात्रान् जानन्ति।

चित्राणाम् विशदीकरणम्

चित्रे आम्रवृक्षः भवति। तत्र वृक्षस्य आवासववस्थां प्रकटितं भवति। मनुजानां कथं वृक्षः साहाय्यं करोतीति लघुचित्रेण उद्बोधयति।

पठनप्रवर्तनानि

प्रवर्तनम्- 1 ('अहम्' इति पदमुपयुज्य स्वपरिचायनम्।)

पठनलक्ष्याणि - वाक्यनिर्माणकौशलं वर्धयति।

अध्यापिका/अध्यापकः कक्ष्यायां 'अहम्' इति पदमुपयुज्य स्वपरिचायनम् करोति । ततः पाठभागस्थम् उदाहरणम् उच्चैः पठति। अनन्तरं स्व परिचायनं कर्तुं छात्रान् प्रेरयति। अध्यापिका छात्राणां स्वपरिचायनवीडियो निर्माणं करोति।

मूल्यनिर्णयसूचकानि - उच्चारणशुद्धिः। पदपरिचायनम् । **उत्पन्नम् -** Video

प्रवर्तनम्- 2 (पाठभागस्य सस्वरवाचनम्।)

पठनलक्ष्याणि - अभिनयनैपुणीवर्धनम्।

अध्यापिका / अध्यापकः कक्ष्यायां पाठभागं उच्चैः वाचयति । साभिनयम् अवतारयति।

SCERT DRAFT

अभिनयाय छात्रान् प्रेरयति ।

मूल्यनिर्णयसूचकानि - अभिनयपाटवम्। शब्दविन्यासम्। उच्चारणशुद्धिः।

प्रवर्तनम्- 3 (वृक्षसंरक्षणमधिकृत्य चर्चा।)

पठनलक्ष्याणि - अवतरणसामर्थ्यम्।

छात्रान् संघशः कृत्वा वृक्षसंरक्षणस्य प्राधान्यमधिकृत्य चर्चां करोति। सूचनां दत्वा अध्यापिका चर्चां नयति। यथा वृक्ष रोपणं-पोषणं-संरक्षणम्। वृक्षे के के जन्तवः पक्षिणः च वसन्ति? वृक्षः मानवानां किं किं ददाति? प्रकृतिसंरक्षणाय वृक्षाः कथं सहायकः भवन्ति इत्यादि सूचनां दत्वा चर्चां क्रोडीकरोति।

मूल्यनिर्णयसूचकानि - संघेयोगदानम्। नेतृपाटवम्। आशयावगमनम्।

प्रवर्तनम्- 4 (चित्रसम्पुटनिर्माणम्।)

पठनलक्ष्याणि - गवेषणतत्परता वर्धनम्।

फलानां वृक्षाणां च चित्रमुपयुज्य सचित्र पुस्तकनिर्माणं करोति।

मूल्यनिर्णयसूचकानि - चित्रशेखरणम्।

प्रवर्तनम्- 5 (आप्तवाक्यवाचनम्।)

पठनलक्ष्याणि - आप्तवाक्यं लिखति।

अध्यापिका/अध्यापकः "वृक्षो रक्षति रक्षितः" इति आप्तवाक्यं वाचयति। वृक्षस्य प्राधान्यं अवबोधयितुं एकं श्लोकमपि सस्वरं पठति। पाठभागसस्थम् आप्तवाक्यं वृक्षे स्थापयति। यथा-

दशकूप समो वापी दशवापीसमो ह्रदः।

दशह्रद समः पुत्रः दशपुत्रसमो द्रुमः॥

मूल्यनिर्णयसूचकानि - उच्चारणशुद्धिः। आशयावगमनम्। पदपरिचयम्।

प्रवर्तनम्- 6 (फलानां नामवाचनम्। नूतनपदवाचनम्।)

पठनलक्ष्याणि - नूतनपदवाचनम्।

पाठभागस्थवृक्षाणां तथा फलानां नामानि वदति। छात्राः फलानां नामानि उपयुज्य रिक्त-

SCERT DRAFT

स्थानानां पूरणं अध्यापकस्य साहाय्येन कुर्वन्ति।

मूल्यनिर्णयसूचकानि - आशयावगमनम्। (वृक्षः-फलं) नाम्नाम् उचितरीत्या कथनम्।

प्रवर्तनम्- 7 (वर्णलेपनम्। अक्षरलेखनम्।)

पठनलक्ष्याणि - अक्षरज्ञानम् वर्धयति।

अध्यापकस्य साहाय्येन पाठभागस्थं चित्रं वर्णेन लेपयति। बिन्दून् योजयित्वा ख इति अक्षरं छात्राः लिखन्ति। पदानि पूरयन्ति । अक्षरघटनां अवगन्तुं मधुवाणी इति माध्यमम् उपयोक्तव्या।

मूल्यनिर्णयसूचकानि - यथोचितवर्णलेपनम्। अक्षरलेखनसामर्थ्यम्।

अग्रिमपाठसंयोजकं प्रवर्तनम्

अध्यापिका "गृहं गत्वा परिस्थिति संरक्षणाय आम्रबीजं वपतु" इति छात्रान् निर्दिशति। वृक्ष-रोपणार्थं जलमावश्यकमिति बोधं छात्राणां मनांसि जनयति। जलं कुतः आगच्छति इति प्रश्नः पृच्छति। तदुत्तरद्वारा अग्रिमपाठं प्रति गच्छति ।

अनुबन्धः

वृक्षस्य जीवनचक्रं स्फोरकपत्रे प्रदर्शयतु । "वृक्षो रक्षति रक्षितः" – अस्माभिः रक्षितः वृक्षः अस्मान् रक्षति। सदृशानि आप्तवाक्यानि सञ्चित्य छात्रान् कथयति। "सत्यमेव जयते", "सहसाविद-धीत न क्रियाम्" ..etc

वृक्षाणां सस्यलतादीनां महत्वं किम् ? महत्वानि कानि ?

सस्यलतादयः वृक्षाः च अस्मभ्यं फलमूलानि ददति। ते अस्मान् जीववायूम् (ओक्सिजन्) ददति। जीववायोरभावे सर्वे मृता भवेयुः। दिल्लि नगरे ओक्सिजन् वातकस्य अपर्याप्ततया ओक्सिजन् पार्लर् स्थापितम्। एकयूणिट्ट् ओक्सिजन् कृते ६८० रूप्यकाणि व्ययीकर्तव्यानि। एवं चेत् कथं वयं जीवितुं शक्नुमः। अतः सर्वे वृक्षलतादीनां पालनं कार्यम्।

कृषकाः एव अस्माकं कृते धान्यानि शाकादीनि च उत्पादयन्ति। तद्वारा न केवलं धान्यानि शाकादीनि अपितु जीववायुम् च उत्पादयन्ति। अतः कृषकाः एव अस्माकं देवाः भवन्ति। तान् रक्षन्तु।

SCERT DRAFT

പാഠാനുബന്ധക്രീഡ

വൃക്ഷഫല ക്രീഡാ

കുട്ടികളെ വൃത്താകൃതിയിൽ നിർത്തിയിട്ട് അധ്യാപിക വൃക്ഷഃ എന്നുപറയുമ്പോൾ കൈ ഉയർത്തി വൃക്ഷം പോലെ നിൽക്കാനും ഫലം എന്നുപറയുമ്പോൾ കൈക്കുമ്പിൾ പിടിക്കാനും പറയുന്നു. അധ്യാപകർ വേഗത്തിൽ വൃക്ഷഫലം, വൃക്ഷഫലം എന്നുപറയുകയും കുട്ടികൾ വേഗത്തിൽ വൃക്ഷവും ഫലവും ആംഗ്യം കാണിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. ഇതിനിടയിൽ അധ്യാപകർ ആമ്രഃ എന്ന് വൃക്ഷത്തിന്റെ പേരുപറയുമ്പോൾ വൃക്ഷത്തിന്റെയും പനസം എന്ന് ഫലത്തിന്റെ പേരു പറയുമ്പോൾ ഫലത്തിന്റെയും ആംഗ്യം കാണിക്കുന്നു. തെറ്റായി കാണിക്കുന്നവരെ പുറത്താക്കി അധ്യാപിക വൃക്ഷങ്ങളുടെയും ഫലങ്ങളുടെയും പേരുകൾ മാറി മാറി പറയുന്നു. അവസാനം എത്തുന്ന ആൾ വിജയിക്കുന്നു.

✡ ✡ ✡ ✡ ✡

SCERT DRAFT

पाठः ८

आयातु शीघ्रम् ।

आशयः	प्रकृतिः।
उपाशयः	वातावरणम्।
व्यवहाररूपम्	पत्रम् ।
उद्देश्यानि/लक्ष्याणि	ऋतूनां नामानि अवगच्छन्ति वदन्ति च । जलसंरक्षणस्य आवश्यकतां जानन्ति वदन्ति च ।
मूल्यम्/मनोभावः	प्रकृति नशीकरणेन वातावरणनाशः अपि भवति इति बोधं जनयति ।
पठनलक्ष्याणि	ऋतूनां नामानि अवगच्छति वदति । वासराणां नामानि अवगच्छति वदति । संख्याः (१६-२०) अवगच्छति लिखति । वर्णानां नामानि अवगच्छति वदति । नूतनपदानि अवगच्छति वदति । अक्षरं लिखति ।
पठनक्षमता	लेखनसामर्थ्यम् ।

SCERT DRAFT

कालांशः १२

पाठस्य आमुखम् । अतीते पाठे छात्राः बीजस्य तथा वृक्षादीनां परिपोषणाय जलम् आवश्यकमिति ज्ञातवन्तः। ततः जलं दातुं मेघान् पृच्छति। तदेकेन पत्ररूपेण दत्तमस्ति ।

प्रवेशकप्रवर्तनम्। अध्यापिका छात्रान् बहिर्नीत्वा परिसरस्थसस्यानि जलेन सेचनं कर्तुं निर्दिशति । वृक्षपोषणार्थं जलमावश्यकमिति बोधं जनयति । कक्ष्यायाम् आगत्य जलं कुतः आगच्छति इति प्रश्नानन्तरं कक्ष्यायां पाठभागम् अवतारयति ।

पाठापग्रथनम्

अस्मिन् पाठे एकं लघुपत्रं भवति। पत्रस्य स्वरूपं तेन स्पष्टीकरोति। छात्राणां मनसि लघुपत्रलेखनार्थं तात्पर्यं वर्धयति। अनेन पाठेन वर्षकालस्य आवश्यकता अस्मिन् पाठे द्योतयति। कालानुसारं ऋतवः नागच्छन्ति चेत् जीवनं दुष्करं भवतीति पाठं स्मारयति। छात्रस्य सहज विकाराः सन्देहाः च पत्रे प्रकटयति। पाठभागस्थं पत्रम् अवगच्छन्ति। जलसंरक्षणस्य आवश्यकताम् अवगच्छन्ति। जलसंरक्षणार्थं किं किम् आवश्यकम् इति बोधं जनयति। जलस्य आवश्यकता उपयोगिता इत्यादि विषयान् अध्यापक सहायेन अवगच्छन्ति। ऋतूनां नामकथनं, वासराणां नामकथनं, संख्याज्ञानं च अनेन पाठेन साध्यं भवति।

चित्राणाम् विशदीकरणम्

जलदौर्लभ्यं परिहर्तुं मीनु दीपोः साहाय्येन मेघं प्रति एकं पत्रं लिखति। तत्र उष्णकालस्य दृश्यम् स्पष्टं भवति। द्वितीय चित्रे पत्रं तु मेघं प्रति गच्छति। चित्रेण मेघः एव वर्षति इति ज्ञानं उत्पादयति।

पठनप्रवर्तनानि।

प्रवर्तनम्- 1 (ऋतूनां नामकथनम्।)

पठनलक्ष्याणि - ऋतूनां अवबोधम्।

पाठभागे ऋतूनां नामानि ppt चित्रद्वारा प्रदर्श्य छात्रान् वक्तुं प्रेरयति । ऋतूनां सविशेषताः च MP3/MP4 द्वारा अवतरति ।

मूल्यनिर्णयसूचकानि - आशयावगमनम्। वाचनसामर्थ्यम् ।

SCERT DRAFT

प्रवर्तनम्- 2 (वासराणां नाम कथनम्।)

पठनलक्ष्याणि - वासराणां नामानि अवगच्छति।

अध्यापकः स्फोरकपत्रे वासराणां नामानि लिखित्वा कक्ष्यायां प्रदर्शयति। वासरनामानि ppt द्वारा प्रदर्शयति। वासरगानं श्रावयति।

मूल्यनिर्णयसूचकानि - आशयावगमनम्। उच्चारणशुद्धिः। हृदिस्थीकरणम्। क्रमानुगतकथनसामर्थ्यम्।

प्रवर्तनम्- 3 (संख्या (१६-२०) कथनम्)

पठनलक्ष्याणि - संख्याः अवगच्छति, वदति।

उदाहरणानुसारं लेखनम् च। स्फोरकपत्रे / PPt द्वारा १-२० संख्याः कक्ष्यायां प्रदर्शयति। संख्यागानं श्रावयति।

मूल्यनिर्णयसूचकानि - संख्याबोधः। उच्चारणशुद्धिः। हृदिस्थीकरणम्। क्रमानुगतकथनसामर्थ्यम्।

प्रवर्तनम्- 4 (वर्णानां नाम कथनम्।)

पठनलक्ष्याणि - वर्णानां नामानि अवगच्छति, वदति।

पाठभागस्थान् वर्णान् अध्यापकः उच्चैः वदति। छात्रान् वक्तुं प्रेरयति। PPt द्वारा वर्णानां नामानि अवतारयति।

मूल्यनिर्णयसूचकानि - उच्चारणशुद्धिः। अर्थावगमनम्।

प्रवर्तनम्- 5 (जलसंरक्षणमधिकृत्य चर्चा।)

पठनलक्ष्याणि - अवतरणसामर्थ्यम्।

अध्यापिका / अध्यापकः छात्रान् संघशः कृत्वा जलसंरक्षरणस्य प्राधान्यमधिकृत्य चर्चां करोति। अध्यापिका चर्चासूचकानि ददाति। तद्वारा अध्यापिका चर्चां नयति।

मूल्यनिर्णयसूचकानि - संघयोगदानम्। नेतृपाटवम्। आशयावगमनम्। अवतरणवैशिष्ट्यम्।

SCERT DRAFT

प्रवर्तनम्-6 (संख्याः योजयित्वा निलीनः कः इति पश्यतु। चित्रम् उचितवर्णैः लिम्पतु।)

पठनलक्ष्याणि - संख्याः क्रमशः वदति।

पाठभागस्थं चित्रम् अध्यापकसहायेन संख्याक्रमेण पूर्तीकरोतु। तदधोभागस्थं चित्रम् उचितवर्णैः लिम्पतु।

मूल्यनिर्णयसूचकानि - संख्याबोधः। यथोचित वर्णलेपनम्।

प्रवर्तनम्-6 (नूतनपदानां वाचनम्। अक्षरलेखनम्।)

पठनलक्ष्याणि - नूतनपदानि वदति।

अध्यापकस्य साहाय्येन नूतनपदानि अवगच्छति वदति । बिन्दून् योजयित्वा 'क' इति अक्षरं लिखति । पदानि पूरयति । अक्षरघटनाम् अवगन्तुं मधुवाणी इति माध्यमः उपयोक्तव्या।

मूल्यनिर्णयसूचकानि - यथोचित वर्णलेपनम्। अक्षरलेखन सामर्थ्यम्।

अनुबन्धः

विविधानां पत्राणां परिचायनं करोति ।

जलसंरक्षणस्य आवश्यकताम् उद्बोधयितुं भित्तिपत्रिकानिर्माणं करोतु ।

പാഠാനുബന്ധക്രീഡ

ഹസ്തതാഡന ക്രീഡാ (സംഖ്യാ ക്രീഡാ)

കുട്ടികളെ വൃത്താകൃതിയിൽ നിർത്തിയിട്ട് ഒന്ന് മുതൽ ഇരുപത് വരെ എണ്ണിപ്പിക്കുന്നു. മൂന്നും അതിന്റെ ഗുണിതങ്ങളായ ഷട്, നവ, ദ്വാദശ, പഞ്ചദശ, അഷ്ടാദശ തുടങ്ങിയ വയുടെ സ്ഥാനത്ത് സംഖ്യ പറയാതെ കൈകൊട്ടാൻ പറയുന്നു

SCERT DRAFT

അധ്യാപകർ വായിച്ചിരിക്കേണ്ട പുസ്തകങ്ങൾ

संस्कृतमाधुरी ।

(SCERT, Thiruvananthapuram)

बालरञ्जिनी।	व्यवहारपद्माल।	चित्रकथामालिका।
वाचनरसिका।	कथावाहिनी।	अम्बा।
अमृतवाणि।	कलारूपिणि।	चित्रभूमिका।
वाङ्मयदर्पणः।	काव्यसरणिः।	उपन्यासमञ्जरी।
सल्लापवल्लरी।	अक्षरलोकसुधा।	क्रीडासोपानम्।
रसमञ्जूषा।	सिद्धरूपचन्द्रिका।	कवनकौतुकम्।
हास्यदलम्।	प्रश्नोत्तरमाला।	

संस्कृतस्वाध्यायः।

(Rashtriya Sanskrit Sansthan, New Delhi)

प्रथमा दीक्षा - व्यवहारावतरणी ।

द्वितीया दीक्षा - व्यवहारावगाहिनी ।

तृतीया दीक्षा - काव्यावतरणी ।

चतुर्थी दीक्षा - काव्यावगाहिनी ।

पञ्चमी दीक्षा - व्युत्पादिनी ।

SCERT DRAFT

Inspiring tales from the Mahabharata
(Ram Lal Verma, Rashtriya Sanskrit Sansthan)

From Devavṛata to Bhīṣma.
Not five but hundred and five.
Hundred faults of Śiśupāla.
Karṇa's assurance to his mother.
The reason behind Karṇa's defeat.
Gāndhāri's curse on Śri Kriṣṇa.
End of the Yaduvanśis.
Duty is Devotion.
Frienship of a kind and poor.
The Gambling.
Arjuna's achievements of divine arts.
Efforts to prevent the war of Mahābhārata.
The end of a villain.
The guest is next to the God.
As you sow, so you reap.

കുട്ടികളുടെ കഥാസരിത് സാഗരം

[ഡി. വിനയചന്ദ്രൻ, ദേശിസിൻഡിക്കേറ്റ്]

ശിബിയും ഇന്ദ്രനും
ബൃഹദ്കഥയുടെ കഥ

ഐതീഹ്യമാല (കൊട്ടാരത്തിൽ ശങ്കുണ്ണി)

മഹാഭാഷ്യം
പറയിപെറ്റ പന്തിരുകുലം
ഭവഭൂതി
കടമറ്റത്ത് കത്തനാർ
കാളിദാസൻ
ആറന്മുള വലിയ ബാലകൃഷ്ണൻ
ഭർത്തൃഹരി
കാക്കശ്ശേരി ഭട്ടതിരി
കുഞ്ചൻ നമ്പ്യാരുടെ ഉത്ഭവം
അറയ്ക്കൽ ബീവി
കൊട്ടാരക്കര ചന്ദ്രശേഖരൻ
തിരുവട്ടാർ ആദികേശവൻ

SCERT DRAFT